

PvdA Programma verkiezingen Europees Parlement 2009-2014

Amenderen mogelijk tot 22 januari 2009 23:59

Ontwerp

1 Inleiding

1.1 Wereldwijde uitdagingen

Europa en de wereld staan voor grote uitdagingen. Het klimaat verslechtert en daardoor worden kusten bedreigd, berggebieden aangetast en de waterstand grondig gewijzigd. Droogten, erosie, overstromingen en extreme weersomstandigheden vormen nieuwe veiligheidsrisico's. De biodiversiteit neemt af. De visstand vermindert. Tropische ziekten komen ook in Europa steeds meer voor.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: Dick Nieuwenhuis), 22 januari 2009

16:00, gewijzigd op 22 januari 2009 23:08

Toevoegen:

invoege na de titel en voor de eerste zin:

Het woord crisis is in het dagelijks spraakgebruik niet meer weg te denken. De ene crisis volgt de andere op: veiligheidscrisis, beurscrisis, voedselcrisis, energiecrisis en nu levensgroot de financieel economische crisis. Het bestaan en plotselinge ontstaan van deze crises geeft de kwetsbaarheid van onze moderne samenleving aan. De politiek probeert een antwoord te formuleren op de crises, maar het risico bestaat dat met het bestrijden van de crises aan symptoombestrijding wordt gedaan.

De crises zijn een symptoom van schaarste, in natuurlijke hulpbronnen en de verdeling van rijkdom. Het bestrijden van de crises, vooral van de huidige financieel economische crisis, moet dan ook bij de basis worden aangepakt, door het creëren van een duurzame samenleving. Duurzaam in betrouwbare economische structuren en verhoudingen. Duurzaam in energie en aandacht voor het milieu. Duurzaam in veiligheid, werkzekerheid en een rechtvaardiger verdeling.

Toelichting:

Betere 'binnenkomer'.

Het huidige begin sluit niet (meer) aan bij de belevingswereld en de zorgen van nu. De financieel economische crisis hangt als een donkere wolk boven eenieders hoofd. Het kan niet anders dan daar mee beginnen.

Met deze alinea is in een keer duidelijk waar de PvdA voor staat: voor een duurzaam sociale en leefbare samenleving en rechtvaardigheid.

Er dreigt een tekort aan energie. We gaan er nog steeds niet zuinig genoeg mee om. Niet alleen in de rest van de wereld, maar ook binnen Europa neemt het energieverbruik toe. De olieprijs stijgt gestaag. De prijsstijging wordt beperkt door de internationale financiële crisis en de recessie, maar dat is tijdelijk. De vraag neemt zo sterk toe en de hoeveelheid makkelijk winbare fossiele brandstoffen is zo beperkt, dat die prijs uiteindelijk op een hoog niveau zal uitkomen. Steenkool vormt net zozeer een bedreiging voor de atmosfeer als olie. Kernenergie produceert afval waarmee we toekomstige generaties niet willen opzadelen. De technologie heeft daarvoor nog geen oplossing geboden. Zij kan dat wel op het terrein van duurzame energie – wind, zon, getijden en bepaalde vormen van bio-energie – maar dat heeft niet geleid tot voldoende investeringen.

De stijgende vraag naar voedsel in de wereld zorgt voor stijgende voedselprijzen. Er is onvoldoende geïnvesteerd in de landbouw. Grond voor landbouw is voor andere doeleinden aangewend, bijvoorbeeld voor bio-energie. De consumptie van vlees vraagt zoveel veevoeder, dat er te weinig voedselgranen worden geproduceerd. De trits klimaat, energie en voedsel vormt een uitdaging die de mogelijkheden van afzonderlijke landen te boven gaat. Internationale samenwerking is nodig.

Amendementen

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009
20:36, gewijzigd op 20 januari 2009 20:37

Toevoegen:

Na deze alinea stellen we voor de volgende toevoeging te plaatsen:

“We moeten ons ervan bewust zijn dat deze wereldwijde uitdagingen ons niet alleen overkomen, maar dat de landen van en burgers in Europa zelf ook een rol spelen in de totstandkoming van deze problemen. Te lang is Europa een deel van het probleem geweest; Europa kan en mag zich niet onttrekken aan haar verantwoordelijkheid om nu een deel van de oplossing te worden”

Toelichting:

De ontwerptekst kan de indruk wekken dat het allemaal de schuld is van anderen. De erkenning dat Europa mede debet is aan deze problemen legt ons de verantwoordelijkheid op te werken aan oplossingen.

Dat geldt ook voor andere problemen van de nieuwe eeuw. De meeste mensen in Europa hebben het nog nooit zo goed gehad als nu. Maar er is veel onzekerheid. De globalisering is gepaard gegaan met de vorming van grote economische concerns en financiële reuzeninstellingen. Zij onttrekken zich aan nationale controle. Hun gedrag bewerkstelligt snelle en fikse schommelingen in de financieel-economische veiligheid van burgers. Dat

geldt niet alleen voor beleggers, maar ook voor spaarders, gepensioneerden, hypotheeknemers, werknemers en belastingbetalers, voor iedereen dus. De internationale financiële crisis die zich in de tweede helft van 2008 is gaan aftekenen zal diepe sporen trekken in de reële economie. Het vertrouwen neemt af, de werkloosheid neemt toe en sociale voorzieningen komen onder druk te staan.

Amendementen

Zaanstad (contactpersoon: [Cees Schipper](#)), 16 januari 2009 14:55

Etten-Leur

Toevoegen:

Aan het eind van dit blok toevoegen de zin: “Daarom moet er toezicht op Europees niveau komen gericht op grensoverschrijdende bancaire activiteiten tussen banken onderling.”

Toelichting:

Alle zorgpunten erboven genoemd nopen tot centraal toezicht.

De ongelijkheid in de wereld wordt steeds groter. Binnen Europa is dat minder het geval dan daarbuiten. Maar de internationale ongelijkheid vormt een extra bedreiging van de economische en politieke stabiliteit, ook van Europa.

In tal van landen buiten Europa falen regeringen om stabiliteit, vrijheid en recht te verzekeren voor hun burgers. Politieke conflicten binnen die landen nemen toe. Het leidt tot migratie, asiolverzoeken, wapenhandel, burgeroorlog en terrorisme. Beleid om één en ander tegen te gaan leidt vaak ook weer tot schending van mensenrechten.

De internationale rechtsorde is de laatste jaren verzwakt. De Verenigde Naties en andere internationale organisaties zijn tegen dit soort problemen niet meer opgewassen. De instellingen zullen moeten worden hervormd en versterkt. Ideeën te over, maar de politieke besluitvorming hierover vereist tijd, visie en kracht.

1.2 Een Europees antwoord.

Europa kan een antwoord zijn op deze problemen. De landen in Europa, de grote zowel als de kleine, zijn ieder afzonderlijk niet meer in staat om de welvaart en veiligheid van hun burgers zeker te stellen. Dat is riskant. Europa als geheel kan het evenmin op eigen kracht. Samenwerking tussen landen is geboden. Soms is een krachtig samenspel tegen andere landen vereist. Een doeltreffend optreden ten opzichte van dictatoriale regimes zoals in Soedan en Birma vereist dat alle Europese landen dezelfde opstelling kiezen. Schendingen van mensenrechten moeten gezamenlijk worden bestreden. Zo niet, dan worden de Europese

landen tegen elkaar uitgespeeld en – erger – gaan die schendingen gewoon door. De grote conflicten in het Midden-Oosten, tussen Israël en Palestina, op de Balkan, in de Kaukasus en in Zuid-West-Azië vereisen gezamenlijk optreden. De grootmachten Amerika, Rusland en China zijn economisch sterk, en in staat op alle terreinen snel politieke beslissingen te nemen. Europa zal een sterke medespeler moeten zijn op het internationale vlak. Er is een Europees initiatief nodig om te komen tot een betere ordening van de wereld, die in toenemende mate ontregeld raakt.

Amendementen

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009 13:16

Schrappen:

Schrappen van de zin: "De grootmachten Amerika, Rusland en China zijn economisch sterk, en in staat op alle terreinen snel politieke beslissingen te nemen."

Toelichting:

De eerste van de drie genoemde 'grootmachten' heeft juist het sterkst te lijden onder de kredietcrisis en leent zelfs geld van China. Een echte grootmacht zoals het dat was na de Tweede Wereldoorlog is het niet meer. Het kan het echter wel weer worden, maar dat is afwachten. Rusland en China zijn nog geen 'grootmachten', maar eerder grootmachten in opkomst. Politiek gezien mag je zeker van China nog niet verwachten dat het snelle en goed afgewogen beslissingen kan maken. Europa zou als het als eenheid kan optreden juist een pioniersfunctie kunnen vervullen. Gezien haar geschiedenis zou het deze ook moeten vervullen. Veel van de conflicten zoals die in Israel, Irak of Afrika zijn aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw ontstaan door de Europese inmenging. Europa moet daarom ook voorop gaan in de strijd om deze conflicten tot een voor ieder zo goed mogelijk einde te brengen.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:32

Schrappen:

'Europa kan een antwoord zijn op deze problemen'

Toelichting:

Het spreken over een antwoord aan de eerder genoemde problemen is geen heldere manier van uitdrukken. Bovendien gaat het programma over de Europese Unie. Het daarop volgende is wel duidelijk en deze inleidende zin kan zonder bezwaar vervallen.

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 20:39

Assen, Culemborg

Wijzigen:

Dit gedeelte start met de zin: "Europa kan een antwoord zijn op deze problemen." Voorgesteld wordt om deze zin te vervangen door:

"Geplaatst tegenover bovengenoemde wereldwijde uitdagingen dient Europa op doortastende wijze het initiatief te nemen voor een oplossing van deze problemen."

Toelichting:

De originele tekst is te weinig verplichtend en inspirerend. De voorgestelde vervangende tekst sluit ook beter aan bij het eerstgenoemde amendement.

De Jonge Socialisten (contactpersoon: [Sven Stevenson](#)), 21 januari 2009 17:36
Dordrecht, Brussel/Belgie, Etten-Leur

Wijzigen:

eerste zin paragraaf 1.2 vervangen in:

“Europese samenwerking is nodig om een antwoord te bieden op deze problemen.”

Toelichting:

Wat een twijfel voor een verkiezingsprogramma! Als we geloven in Europese samenwerking mogen we best zeggen dat Europese samenwerking ‘nodig is’ is om gezamenlijke problemen te beantwoorden in plaats van dat Europese samenwerking slechts een antwoord ‘zou kunnen’ geven.

Dat betekent niet dat de Europese Unie er naar dient te streven een macht op zichzelf te worden. Het gaat altijd om drie dingen. Ten eerste: een effectieve aanpak van wereldwijde problemen. Ten tweede: het belang van de eigen burgers, hun welvaart en hun veiligheid. Ten derde: het uitdragen van waarden die Europese naties gemeen hebben: vrede, vrijheid, democratie, mensenrechten, de rechtsstaat, vreedzaam samenleven van groepen met een verschillend geloof of verschillende culturen, scheiding van machten, sociale welvaart waaraan de hele bevolking deel kan hebben, respect voor minderheden, duurzaamheid en zorg voor het welzijn van toekomstige generaties. Dergelijke uitgangspunten en beginselen zijn een politieke strijd waard, zowel binnen Europa als daarbuiten.

Amendementen

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:34

Brussel/Belgie

Schrappen:

'Dat betekent niet dat de Europese Unie er naar dient te streven een macht op zichzelf te worden'

Toelichting:

Wat is de hier bedoelde macht, kan iets of iemand macht hebben zonder dat ‘op zichzelf’ te zijn? Deze vage zin doet afbreuk aan de hierop volgende heldere redering waarin duidelijk wordt weergegeven wat er van de Unie wordt verwacht en wat niet.

1.3 Twijfel

Kan Europa dit soort uitdagingen aan? Twijfel overheerst. Europa lijkt verzwakt. De bevolking is sceptisch. De afstand tussen burgers en de Europese instellingen, inclusief het Europees Parlement, is groot. Dat besef is weliswaar doorgedrongen tot de politiek, maar heeft niet geresulteerd in doeltreffende acties om deze kloof te overbruggen. De uitbreiding van de Europese Unie met landen die gedurende de Koude Oorlog achter het IJzeren Gordijn lagen, wordt door velen niet gezien als een nieuwe fase in een Europees vredesproject – de

oorspronkelijke reden waarom de Europese Gemeenschap tot stand kwam –, maar als een bedreiging. Verdragen die gesloten werden om de samenwerking tot nieuwe terreinen uit te breiden en om de besluitvorming te verbeteren, worden door tal van burgers niet vertrouwd. Het recente Verdrag van Lissabon staat na de afwijzing in het Ierse referendum op losse schroeven.

Amendementen

De Jonge Socialisten (contactpersoon: [Sven Stevenson](#)), 21 januari 2009 17:37

Brussel/Belgie

Schrappen:

eerste alinea, paragraaf 1.3: verwijderen laatste twee zinnen.

Toelichting:

Er wordt verder niet ingegaan op deze constatering. Bovendien klopt de eerste van deze twee laatste zinnen niet. Welke Europese verdragen worden hier bedoelt? Maastricht? Nice? Of het grondwettelijk verdrag? Daarom lijkt het ons beter om deze zinnen te verwijderen.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:36

Brussel/Belgie

Schrappen:

"Twijfel overheerst."

Toelichting:

Een vage bewering die bovendien aan zichzelf twijfelt want lijkt alleen maar. De punten van zorg over de EU worden in het vervolg helder genoeg aangegeven.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:35

Wijzigen:

‘Kan Europa dit soort uitdagingen aan?’

wijzigen in:

"Kan de Europese samenwerking dit soort uitdagingen aan?"

Toelichting:

het programma vraagt actie van de EU en niet van het veel meer omvattende ‘Europa’

Europa is in de ogen van velen elders in de wereld een redelijk alternatief voor de grootmachten. Men ervaart Europa als minder machtsbelust, als een belangengemeenschap die op een niet-bedreigende manier waarden uitdraagt, die men zelf ook zou willen nastreven. De keerzijde daarvan is dat men denkt de Europese Unie gemakkelijk en zonder consequenties uiteen te kunnen spelen. Dat is gemeengoed geworden: de Verenigde Staten doen het, net als Rusland, Servië, Israël en Soedan.

Vele burgers binnen Europa zien de Europese Unie als een macht die zich van hen heeft vervreemd. In hun ogen hangen de instellingen in de lucht. Zij voelen zich er niet door vertegenwoordigd. Dat gevoel raakt gemeengoed in tal van landen, in Nederland, Frankrijk en Verenigd Koninkrijk net zozeer als in Ierland. Het maakt Europa tot een economische reus op lemen politieke voeten. Het maakt het optreden van Europa als waarden- en belangengemeenschap nog minder effectief.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: [Dick Nieuwenhuis](#)), 22 januari 2009 23:05

Wijzigen:

Vervangen "Vele burgers binnen Europa zien de Europese Unie als een macht die zich van hen heeft vervreemd".

door

"Vele burgers binnen Europa vinden dat de Europese Unie te ver van hen af staat.

Toelichting:

Duidelijkere taal.

Daar de burgers in Europa zelf onderdeel uitmaken van de EU is het beter te spreken van het ervaren van een ver van mijn bed show, dan van vervreemding. Overigens is met de financiële crisis de EU plotseling ook stuk dichterbij gekomen.

Het gaat dus niet om slechts één politiek probleem, maar om twee. Is Europa bereid en in staat om de wereldwijde uitdagingen het hoofd te bieden? En: wat is het politieke antwoord op de groeiende scepsis en twijfel aan de Europese Unie, die leidt tot steeds meer uitholling van de gemaakte afspraken om samen te werken? De eerste vraag betreft de positie van Europa in de wereld. Het antwoord daarop is van wezenlijk belang voor de burgers binnen Europa. De tweede vraag betreft de verhouding van de burgers van Europa tot hun eigen instellingen. Het antwoord daarop bepaalt de legitimiteit van Europa in de wereld en dus haar mogelijkheden de belangen van haar burgers effectief te behartigen.

Amendementen

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:39

Brussel/Belgie

Schrappen:

"die leidt tot steeds meer uitholling van de gemaakte afspraken om samen te werken?"

Toelichting:

de scepsis heeft niet tot uitholling van gemaakte afspraken geleid en het niet nakomen van afspraken is altijd al aan de orde geweest.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:38

Wijzigen:

In 2e zin 'Europa' vervangen door 'Europese Unie'

Toelichting:

het programma vraagt actie van de EU en niet van het veel meer omvattende 'Europa'

1.4 De inzet destijds

Kan het? Europa kan leren van haar eigen verleden. Ruim een halve eeuw geleden bestonden de uitdagingen uit het definitief voorkomen van een nieuwe wereldoorlog die zou beginnen op het Europese continent. Maar de uitdagingen gingen verder: nooit meer genocide, een halt toeroepen aan fascisme en communistische dictatuur, geen economische crises meer en geen massawerkloosheid. Om dat tot stand te brengen werd gekozen voor economische samenwerking, gedragen door de bevolking van Europa: ambitieus maar toch maathoudend, niet te veel tegelijk. Eerst kolen en staal – energie en industrie – daarna landbouw. Vervolgens handel: eerst een douane-unie en later een interne markt, eerst alleen voor producten, later ook voor diensten. Zwakkere regio's werden gesteund om economische ongelijkheid tegen te gaan. Na verloop van tijd konden economische machtsconcentraties worden aangepakt. Om dat alles te verduurzamen en om gezamenlijk sterker te staan op de wereldmarkt werd uiteindelijk ook een beperkte monetaire unie ingesteld. Zo kon worden voorkomen dat landen hun problemen op elkaar zouden afwentelen. Het was een logische laatste stap, maar landen waren vrij om haar al dan niet te zetten.

Amendementen

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009

13:25, gewijzigd op 21 januari 2009 14:46

Wijzigen:

Wijzigen: "Het was een logische laatste stap, maar landen waren vrij om haar al dan niet te zetten." In: Het was een logische laatste stap, maar landen waren vrij om deze al dan niet te zetten.

Toelichting:

Wat bedoel je hiermee!? Deze zin is taalkundig onduidelijk. Stap is een mannelijk woord, haar in deze zin kan dus niet.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:40

Tilburg

Wijzigen:

In 3e zin 'wereldoorlog' vervangen door 'oorlog'

Toelichting:

het ging om het voorkomen van oorlog in Europa, onverschillig of dat tot een wereldoorlog zou leiden

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:42

Tilburg

Wijzigen:

In de zin: "Eerst kolen en staal – energie en industrie – daarna landbouw" het woord 'industrie' vervangen door 'zware industrie'

Toelichting:
het ging niet om de gehele industrie.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:47

Toevoegen:

De laatste zin wijzigen in:

"Het was een logische laatste stap, maar landen, als zij aan bepaalde monetaire voorwaarden voldeden, waren vrij om haar al dan niet te zetten.

Toelichting:

het is geen 'vrij entree' tot de monetaire unie

Leidschendam-Voorburg (contactpersoon: [André Rodenburg](#)), 22 januari 2009 21:37

Toevoegen:

wijzig 'haar' in 'deze stap, naar de euro,'

Toelichting:

Daarmee tegemoetkomend aan de vraag van Oss ca. en voor doorsnee de kiezer duidelijker waar het over gaat dan de tekst 'beperkte monetaire unie' alleen verwoordt.

De geleidelijkheid heeft gewerkt. Burgers ontvingen binnen de Europese Gemeenschap tweërlei identiteit. Duitsers en Fransen werden zowel Europeaan als Duitser respectievelijk Fransman. Anderen zagen dit gebeuren, kregen er vertrouwen in en voegden zich erbij. Die keuze werd ondersteund door de geleidelijk verdergaande economische integratie en door de verduurzaming van de verworvenheden: vrede, vrijheid, democratie, garantie van burgerlijke en politieke mensenrechten, ook van minderheden, en niet in de laatste plaats: steeds meer welvaart. Het Europa van na 1950 was een wereld van verschil ten opzichte van de situatie in de eerste helft van de vorige eeuw en de mensen wisten dat.

Dat succes kon worden toegeschreven aan een combinatie van visie, politiek leiderschap, ambitie, draagvlak en geleidelijkheid.

1.5 Erosie

Dat alles is aan erosie onderhevig gebleken. Vijftig jaar later wordt de Europese Unie gekenmerkt door minder visie, minder leiderschap, een andere ambitie – meer gericht op een verfijning van de regels en instrumenten dan op de verwezenlijking van het oorspronkelijke doel – en een tempo dat door de burgers ervaren wordt als van bovenaf gedicteerd. Dat heeft geleid tot een geringer draagvlak.

Amendementen

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:48

Brussel/Belgie

Schrappen:

Eerste alinea: "Dat alles is aan geringer draagvlak"

Toelichting:

zoals steeds bij soort van redeneringen houdt ook dit 'vroeger was alles beter' gevoel geen rekening met een veranderde werkelijkheid.

Burgers incasseerden de verworvenheden van de Europese integratie tot nu toe met instemming: men zag de economische voordelen van een uitgebreide en vrije markt en van monetaire stabiliteit en een sterke munt; men waardeerde de stelselmatige stijging van de welvaart en structureel hoge werkgelegenheid, de verduurzaming van vrede, vrijheid en democratie, en het onbelemmerd reizen en communiceren. Nieuwe generaties, die het verschil met voorheen niet aan den lijve hebben ondervonden, zijn geneigd dergelijke verworvenheden als vanzelfsprekend te ervaren, als een recht dat hen toekomt. Dat maakt die verworvenheden kwetsbaar. Men krijgt meer oog voor tekorten die zich nog voordoen, voor onzekerheden en bedreigingen die uit de integratie zelf voortvloeien. Men ervaart het besluitvormingsproces, dat tot die verworvenheden en onzekerheden heeft geleid, als niet transparant, als ver weg en dus als ondemocratisch.

Binnen de politieke en bestuurlijke elites ontstaat in reactie daarop snel de neiging de burger onmondig te verklaren. Zij benadrukt alleen de positieve kanten van de integratie en stelt dat alles wat zich in Europa afspeelt het resultaat is van ooit op nationaal niveau genomen beslissingen. Omdat het nu eenmaal gaat om een veel groter gebied dan dat van de afzonderlijke natiestaten, spreekt het vanzelf, zo wordt gesteld, dat de besluitvorming zich verder van de burgers verwijdert.

Amendementen

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 22:50

Wijzigen:

Het woord 'stellen' vervangen door 'er op wijzen' en 'aangeven' zodat de tekst luidt: "Binnen de politieke en bestuurlijke elites ontstaat in reactie daarop snel de neiging de burger onmondig te verklaren. Zij benadrukt alleen de positieve kanten van de integratie en wijst er op dat alles wat zich in Europa afspeelt het resultaat is van ooit op nationaal niveau genomen beslissingen. Omdat het nu eenmaal gaat om een veel groter gebied dan dat van de afzonderlijke natiestaten, spreekt het vanzelf, zo wordt aangegeven, dat de besluitvorming zich verder van de burgers verwijdert."

Toelichting:

het woord 'stellen' houdt in dat het ook loze beweringen kunnen zijn, wat niet het geval is.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 23:10

Toevoegen:

Het antwoord ligt in een beleid dat gericht is op:

- Een nieuwe aanpak van de beleidsvoorbereiding en besluitvorming over Europese aangelegenheden door bestuurders en parlementariërs op nationaal en Europees niveau waarin achterban en burgers tijdig over beleidsvoornemens worden geïnformeerd en geraadpleegd en betrokken worden bij de voorbereiding op nationaal en Europees niveau van toekomstige regelgeving in Europees verband;
- Meer diversiteit en differentiatie binnen Europa, meer mogelijkheden

.....
Toelichting:

De voorgestelde tekst van het verkiezingsprogramma geeft onvoldoende aandacht aan de tussen burgers en het Europese gebeuren ontstane kloof, de oorzaken van het ontstaan van die kloof en het noodzakelijke nieuwe beleid om de kloof te overbruggen.

Nieuwe generaties burgers hebben daar geen boodschap aan. De verworvenheden zijn voor velen niet onverdeeld positief. Zij werken niet voor iedereen op dezelfde manier uit en worden daarom ter discussie gesteld. Politiek zullen zij telkens opnieuw waargemaakt moeten worden.

1.6 Herijking

Daarom is het tijd voor bezinning op de verworvenheden, de tekortkomingen en de uitdagingen. Er zullen nieuwe prioriteiten moeten worden gesteld. De uitdagingen die voor Europa besloten liggen in de globalisering zullen alleen dan het hoofd geboden kunnen worden, wanneer het interne draagvlak wordt verstevigd. Dat vereist dat de ongerustheid van Europese burgers serieus wordt genomen.

In een groot aantal landen van de Europese Unie hebben burgers bij diverse gelegenheden, ondermeer rond de recente referenda, de vrees tot uiting gebracht dat:

- de economische interne markt leidt tot een uitholling van de nationale welvaartsstaat;
- beslissingen te ver weg van de burger worden genomen en daarom berusten op onjuiste afwegingen;
- de uniforme regelgeving, die uit de integratie voortvloeit, nationale identiteiten ondermijnt;
- de uitbreiding met nieuwe lidstaten in Midden- en Oost-Europa tot zoveel migratie leidt, dat de werkgelegenheid in gevaar komt;

- eventuele nieuwe uitbreiding (met ondermeer Turkije) de economische en politieke balans verstoort;
- uitbreiding en immigratie samen leiden tot de aanwezigheid van grote groepen mensen met een religie dan wel een cultuur die niet ervaren wordt als behorend tot de Europese traditie;
- vrij verkeer van goederen, goederen en diensten wordt misbruikt voor criminele doeleinden.

Amendementen

Dordrecht (contactpersoon: [Eline van den Boogaard](#)), 22 januari 2009 20:58

Leidschendam-Voorburg, Brussel/Belgie

Schrappen:

"In een groot aantal landen ...voor criminele doeleinden"

De gehele tekst schrappen.

Toelichting:

De tekst is overbodig en roept negatieve associaties op. Bovendien leidt ze de aandacht af van de oplossingen; de nieuwe prioriteiten.

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009 13:33

Toevoegen:

- De grote landen zoals Duitsland en Frankrijk teveel invloed hebben en krijgen in verhouding tot de kleinere landen zoals Nederland. Nederland zou daardoor misschien wel kunnen verworden tot 'The best of the rest'.

Deze opsomming is niet uitputtend. Maar ook wie meent dat deze vrees niet op alle punten gerechtvaardigd is, dient te erkennen dat het politieke klimaat veranderd is. Dat is een reden tot zorg. Het antwoord daarop ligt in een beleid dat gericht is op:

- meer diversiteit en differentiatie binnen Europa, meer mogelijkheden tot behoud van nationale en regionale identiteiten;
- gelijke behandeling van alle werknemers afkomstig uit alle lidstaten. Voor iedereen dezelfde arbeidsvoorwaarden, alleen arbeidsbemiddeling op basis van vergunning, bestrijding van illegale arbeidsbureaus en van uitbuiting, overgangstermijnen die voorkomen dat de arbeidsmarkt uit evenwicht raakt;
- toezicht op het nakomen van door de nieuwe lidstaten aangegane verplichtingen, sancties op het eventueel verzaken van deze verplichtingen, onherroepelijke naleving van toetredingsvoorwaarden;
- een zichtbaar Europees beleid ter bevordering van de sociale en economische integratie van minderheden;
- vrij baan voor binnenlands sociaal beleid: sociale zekerheid, sociale voorzieningen, gezondheidszorg, arbeidsmarkt en arbeidsomstandigheden. Waarborging van het publieke karakter van op nationaal niveau als publiek beschouwde diensten.

Amendementen

Zaanstad (contactpersoon: [Cees Schipper](#)), 16 januari 2009 14:58

Utrecht, Harderwijk, Culemborg

Wijzigen:

Bij het 2e aandachtsstreepje eerste zin wijzigen in: “- gelijke behandeling van alle werknemers afkomstig uit alle lidstaten binnen eenzelfde land”.

Toelichting:

In deze opsomming zitten tegenstrijdigheden. Aan de ene kant wordt gepleit voor meer diversiteit en differentiatie binnen Europa, vrij baan voor binnenlands sociaal beleid en aan de andere kant eenheid van handelen door alle lidstaten zoals voor iedereen dezelfde arbeidsvoorwaarden en een zichtbaar Europees beleid voor o.a. de sociale zekerheid en sociale voorzieningen. Mogelijk wordt hier bedoeld dezelfde (arbeids)voorwaarden binnen eenzelfde land. Deze onduidelijkheid zou opgelost kunnen worden door bij het 2e aandachtsstreepje de voorgestelde zin te zetten. Als iets anders bedoeld wordt, s.v.p. helderder formuleren.

Capelle aan den IJssel (contactpersoon: [Wim de Bruin](#)), 21 januari 2009 14:02

Toevoegen:

toevoegen een 6e aandachtsstreepje "een duidelijke economische en politieke positie van Europa op het mondiale speelveld."

Toelichting:

Europa moet geen instituut zijn dat er alleen intern op gericht is om gezamenlijke kracht te bieden tegen toenemende machten in de omgeving. Europa moet met haar verenigde kracht een meerwaarde bieden op het mondiale speelveld.

Haarlem (contactpersoon: [Adri Kemps](#)), 22 januari 2009 00:08

Toevoegen:

bij het vijfde gedachtenstreepje na de dubbele punt toevoegen: "waaronder sociale woningbouw,"

Toelichting:

Brede lagen van de bevolking maken gebruik van sociale woningbouw. Dit is een groot goed in Nederland en de sociale woningbouw moet evenals de overig genoemde terreinen in deze opsomming onderhevig blijven aan Nederlandse besluitvorming.

Heemskerk (contactpersoon: [Gaatse de Vries](#)), 21 januari 2009 22:20

Multi Etnisch Vrouwennetwerk

Toevoegen:

- toevoegen aan eerste gedachtenstreepje, na identiteiten: "zonder afbreuk te doen aan fundamentele rechten";

- toevoegen aan vierde gedachtenstreepje, na minderheden: "en het tegengaan van discriminatie op grond van geslacht, ras, handicap, leeftijd, seksuele oriëntatie en religie."

Toelichting:

Het pleidooi voor een herijking kan, bedoeld of onbedoeld, resulteren in een legitimatie van conservatieve nationale identiteiten die maatschappelijke veranderingen tegengaan, bijvoorbeeld wat betreft het realiseren van gelijke behandeling op grond van verschillen in seksuele oriëntatie. De toevoeging verduidelijkt dat er een ondergrens is en geen afbreuk moet worden gedaan aan fundamentele rechten. In het verlengde hiervan benadrukt de tweede toevoeging in de alinea over een zichtbaar Europees beleid gericht op minderheden,

dat evenzeer een zichtbaar en breed Europees antidiscriminatiebeleid nodig is.

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:34

Toevoegen:

Na de zin 'vrij baan...arbeidsomstandigheden', de volgende zin invoegen: 'Dit geldt ook voor het justitiebeleid.'

Toelichting:

Het Nederlands drugsbeleid valt onder het justitiebeleid. Het is belangrijk dat Nederland hierin haar eigen koers kan blijven varen. Het belang dat PvdA-leden hieraan hechten is ook te zien in het Politiek Forum van december 2008.

Nieuwe regelgeving zal getoetst moeten worden aan dergelijke voorwaarden. Pleidooien om bestaande regels te herijken mogen niet buiten de orde worden geplaatst. Ook wanneer herijking op korte termijn niet mogelijk is, zullen nationale politici en Europese parlementariërs zich hiervoor sterk moeten maken. Zij dienen de burgers van Europa te tonen dat zij zich verzetten tegen overmatige gulzigheid van Europese instellingen.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: [Dick Nieuwenhuis](#)), 22 januari 2009 16:07

Tilburg

Schrappen:

Zij dienen de burgers van Europa te tonen dat zij zich verzetten tegen overmatige gulzigheid van Europese instellingen.

Toelichting:

Voeg niets toe aan de tekst en is onnodige stemmingmakerij tegen de instellingen.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 23:00

Wijzigen:

'overmatige gulzigheid' vervangen in 'onnodige bemoeienis'

Toelichting:

ook gewone gulzigheid is niet wenselijk

Intussen hebben zich nieuwe ontwikkelingen voltrokken. De recente financiële crisis, die haar oorsprong vond op de financiële markten in de Verenigde Staten heeft de gehele wereldeconomie aangetast. De gevolgen zijn niet overal ter wereld gelijk. Dat hangt niet alleen samen met verschillen qua economische structuur van de diverse landen. Ook de marktordening en het beleid verschillen per land. Ook in Europa zijn fouten gemaakt en ook binnen de Europese Unie schoot de ordening van de financiële markten (inclusief het toezicht op de banken en financiële instellingen) tekort. Maar toch heeft deze crisis de

voordelen van Europese samenwerking ondubbelzinnig aangetoond. Afzonderlijke landen met kleine markten en een kleine munt zijn niet opgewassen tegen de schokgolven veroorzaakt door de globalisering, zelfs niet wanneer hun economie gezond is. De combinatie van een gemeenschappelijke markt met een gemeenschappelijke munt, de Euro, heeft de landen van de Europese Unie in staat gesteld het hoofd te bieden aan transnationale financiële manipulaties en de gevolgen gezamenlijk op te vangen. Dat is in het belang van alle burgers: werkenden, spaarders en gepensioneerden. De hervormingen van het financiële bestel, die na de omvangrijke reddingsoperaties zullen moeten volgen, kunnen alleen met een gezamenlijk Europees optreden tot stand worden gebracht.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: Dick Nieuwenhuis), 22 januari 2009 16:33

Wijzigen:

Vervang gehele tekst door:

Intussen hebben zich nieuwe ontwikkelingen voltrokken. De recente financiële crisis, die haar oorsprong vond op de financiële markten in de Verenigde Staten heeft de gehele wereldeconomie aangetast. De gevolgen zijn niet overal ter wereld gelijk. Dat hangt niet alleen samen met verschillen qua economische structuur van de diverse landen. Ook de marktordening en het beleid verschillen per land. Ook is het crisismanagement in de EU niet vlekkeloos, toch heeft deze crisis de voordelen van Europese samenwerking ondubbelzinnig aangetoond.

Zonder een gemeenschappelijke munt, de Euro, en zonder een gemeenschappelijke markt, zouden er nu heel veel Europese landen, ook Nederland, speelbal van grote wisselkoers- en renteveranderingen zijn geworden. De stabiliserende werking van samenwerking in de Europese Unie bewijst zich vooral in deze tijden van crisis en is van belang voor alle burgers: werkenden, spaarders en gepensioneerden.

De huidige crisis brengt ook belangrijke uitdagingen mee. Op korte termijn is de prioriteit om de herstelmaatregelen te coördineren om hun effectiviteit te waarborgen en een versplintering van de interne markt tegen te gaan. Een Europees antwoord voorkomt nationalistische reflexen. Toch moet bij dit noodzakelijke korte-termijn crisismanagement nooit de lange termijn uit het oog worden verloren. Fouten die nu onder de noemer 'crisismanagement' worden gemaakt, kunnen niet meer zo snel worden teruggedraaid. Een sociaal democratisch Europees antwoord kan ertoe bijdragen dat kwetsbare groepen en werknemers ondersteund worden - en niet alleen het bedrijfsleven. Bij het aannemen van maatregelen om de crisis te bestrijden zoals het stimuleren van consumptie en overheidsinvesteringen is het belangrijk aandacht te hebben voor nieuwe technologieën, het milieu en opleiding en onderzoek (R&D).

Het is belangrijk bij de vormgeving van de toekomstige regelgeving van de financiële sector een sociaal-democratisch stem te laten horen. De kans hiervoor is groot. Op internationaal niveau kan een gemeenschappelijke Europese stem van doorslaggevend belang zijn binnen de G20 en de andere internationale fora waar de mondiale financiële architectuur zal worden vastgelegd. Belangrijke punten voor de financiële sector zijn meer transparantie door bijvoorbeeld een Europese toezichthouder voor financiële instellingen, uniforme standards voor rating agencies en eventueel zelfs een Europe rating agency, maar ook heldere afspraken over beloningsnormen van

managers. De “incentives” moeten hierbij duidelijk verschuiven van korte-termijn profijt naar lange-termijn prestaties en houdbare bedrijfsontwikkelingen.

De crisis heeft laten zien dat Europa het meest gebaat is bij een gemeenschappelijke gecoördineerde aanpak. De Europese economieën zijn te veel met elkaar verbonden als dat iedereen voor zich zelf bezig kan zijn. Het is belangrijk om snel uit deze crisis te leren. De cruciale les is dat coördinatie van het economische beleid essentieel is. Een sterkere coördinatie van het economische beleid is nodig om te vermijden dat grote spanningen binnen Europa ontstaan, maar ook om beter voorbereid te zijn op toekomstige uitdagingen. Coördinatie maakt het ook mogelijk om sociale en economische doelstellingen beter op elkaar te laten aansluiten.

Toelichting:

Actualiseren van de tekst en inbouwen van veel ambitieuzere benadering.

Utrecht (contactpersoon: [Ruben Post](#)), 17 januari 2009 17:07

Zutphen, Stadskanaal, Culemborg

Toevoegen:

aan het einde van deze paragraaf een nieuwe alinea: 'In heel Europa zijn er grote groepen tweede en derde generatie migranten, die zich niet thuis voelen in hun land. Hoge criminaliteit, afzetten tegen de maatschappij, schooluitval en werkeloosheid zijn het gevolg. Omdat dit probleem zich in heel Europa voordoet, moeten wij ons ervoor inzetten dat dit onderwerp ook op de Europese agenda wordt geplaatst. Daarnaast moeten wij erkennen dat deze mensen en hun culturele uitingen onderdeel zijn van onze Europese maatschappij.'

Toelichting:

De Europese component in het integratievraagstuk ontbreekt in het concept-programma.

1.7 Keuzes

Een en ander betekent dat het niet alleen gaat om de voorbereiding van een verkiezingsprogramma ter gelegenheid van de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009. Het gaat om een visie op langere termijn. De uitwerking en het in praktijk brengen daarvan zijn niet voorbehouden aan eenmaal gekozen leden van het Europees Parlement. De behartiging van de belangen van de burgers in de Europese Unie vereist evenzeer een alert en eenduidig optreden van nationale bewindspersonen en nationale parlementariërs.

Amendementen

Geneve (contactpersoon: [Arjan Lucas](#)), 22 januari 2009 20:11

Zutphen, Brussel/Belgie

Toevoegen:

Aan het einde van de zin de toevoeging: "alsmede een gecoördineerd optreden met andere Europese socialistische en sociaal-democratische partijen, bijvoorbeeld in het kader van de

Partij van Europese Socialisten."

De PvdA is zich ervan bewust is dat er, in het licht van de grote uitdagingen gesteld door de globalisering en gezien de erosie van het concept Europa zelf, wederom behoefte is aan visie, ambitie, politiek leiderschap en een stevig civiel draagvlak dat niet wordt ondermijnd door een van bovenaf opgelegd tempo. Negatieve gevolgen van globalisering moeten worden tegengegaan. Voordelen van globalisering moeten aan alle burgers van Nederland, Europa en de wereld ten goede kunnen komen. Daarbij heeft Europa een belangrijke rol te spelen, al was het slechts omdat deze uitdagingen de mogelijkheden van nationale staten vaak te boven gaan. Om die rol naar behoren te vervullen zijn duidelijke politieke keuzes nodig. Het gedachtegoed van de sociaal-democratie vormt daarbij een goede richtlijn, zowel voor de inhoud van het beleid – sociaal, zonder mensen uit te sluiten – als voor de wijze waarop de politieke beslissingen worden genomen: democratisch, dicht bij de burgers. Dat moet en kan.

Amendementen

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 18 januari 2009 12:48, gewijzigd op 18 januari 2009 12:54

Toevoegen:

na eerste zin: 'Een stevig civiel draagvlak voor Europa ontwikkelt zich mede via spreiding van kennis over Europa en haar lidstaten.'

Toelichting:

Momenteel is er een groot gebrek aan kennis over de ontwikkelingen in Europa en haar lidstaten. Onbekend maakt onbemind. Het vergroten van die kennis, via onderwijs en voorlichting, dat probleem wegnemen. Zie voor integratie van dit punt in het programma, amendementen hieronder.

Dit besef vormt het uitgangspunt voor het verkiezingsprogramma. Daarin wordt niet op alle onderwerpen ingegaan die in de komende jaren aan de orde kunnen komen. Wij beperken ons tot enkele hoofdzaken, op een viertal terreinen: (1) Europa in de wereld, (2) Klimaat, energie en voedsel, (3) Sociaal beleid, en (4) Recht en bestuur.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: [Dick Nieuwenhuis](#)), 22 januari 2009 16:10, gewijzigd op 22 januari 2009 23:27

Tilburg

Wijzigen:

punt 3:

Economisch en Sociaal beleid

Toelichting:

Economisch en sociaal beleid gaan hand in hand, zeker in de huidige omstandigheden, waarbij het sociaal beleid onder druk staat vanwege

teruggang in de economie.

2 Europa in de Wereld

Voor een effectieve reactie op de hierboven genoemde uitdagingen hebben we de Europese Unie (EU) nodig. Dat is een kwestie van schaal – zeventwintig landen kunnen meer dan één – en Europa is meer dan de som van zijn delen. Dat geldt zeker ook wanneer we bewust zoeken naar een sociaal-democratisch antwoord. Of het nu gaat om het rechtvaardiger verdelen van de lasten en lusten van de globalisering, om de klimaatverandering of de aanpak van conflictharden, de EU is het aangewezen instrument om aan sociaal-democratische doelstellingen invulling te geven.

Europa moet een rol spelen als baken, waarop anderen kunnen koersen, en als buffer tegen internationale bedreigingen. De resultaten van samenwerking tot nu toe, de bereidheid tot bevoegdheidsoverdracht en een stevig fundament van gemeenschappelijke waarden vormen daarbij het uitgangspunt. Het Europese voorbeeld kan een rol spelen in een internationale dialoog, waarin tegenstellingen worden overbrugd en vrede wordt nagestreefd door samen te werken. Het doel is veelomvattend: versterking en democratisering van de Verenigde Naties en zijn instellingen, intensivering van de strijd tegen de armoede, de uitvoering van een ambitieus internationaal klimaatbeleid, een gemeenschappelijke externe energiepolitiek, een grotere betrokkenheid bij de aanpak van conflictharden, te beginnen in de eigen omgeving, een wereldhandelsoverleg dat leidt tot eerlijkere economische verhoudingen in de wereld, een nieuw verdrag tegen de verspreiding van kernwapens en een samenhangende aanpak van het internationale terrorisme. Om dat alles te helpen bewerkstelligen dient de EU haar positie in de wereld te versterken en daartoe dient Europa meer dan tot nu toe met één stem te spreken.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: Dick Nieuwenhuis), 22 januari 2009 16:15

Wijzigen:

bijzin:

"...een nieuw verdrag tegen de verspreiding van kernwapens,"

vervangen door

"..., meer aandacht voor toetsing en naleving van het Non Proliferatie Verdrag, meer aandacht voor ontwapening,"

Toelichting:

Beter de bestaande verdragen doen naleven dan weer nieuwe verdragen te proberen te onderhandelen.

2.1 De internationale rechtsorde en de mensenrechten.

De EU zet zich in voor versterking en hervorming van multilaterale instellingen zoals de Verenigde Naties en de Wereldhandelsorganisatie. Binnen deze instellingen kiezen de Europese lidstaten zoveel mogelijk een gezamenlijke opstelling. Europa werkt mee aan de herziening van het vetorecht in de Veiligheidsraad en streeft er naar ook daar met één stem te spreken. Op termijn moet dit betekenen dat de Europese Unie zelf een permanente zetel in de Veiligheidsraad heeft, in plaats van het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk.

Ontwikkelingslanden moeten een grotere invloed krijgen in het IMF en de Wereldbank. Een hervormd IMF krijgt, als het aan de PvdA ligt, de bevoegdheid toezicht uit te oefenen op de wijze waarop landen de stabiliteit van de financiële sector waarborgen en op de wijze waarop landen toezicht uitoefenen op hun nationale banken en instellingen. Dit strekt zich uit tot alle landen, inclusief de Verenigde Staten. Het IMF breidt haar toezicht ook uit tot internationale banken en financiële instellingen waarop afzonderlijke regeringen geen effectief toezicht kunnen uitoefenen.

Amendementen

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 20:42

Wijzigen:

Het ontwerp opent met een pleidooi voor versterking en hervorming van multilaterale instellingen zoals de VN en de WTO, en vervolgt met de zin:

“Ontwikkelingslanden moeten een grotere invloed krijgen in het IMF en de Wereldbank”

Voorgesteld wordt de volgende tekst:

“Europa streeft ernaar om op termijn het IMF, de Wereldbank en de WTO onder te brengen in de VN. Zolang dit niet gerealiseerd is zal Europa er op toezien dat de belangen van ontwikkelingslanden in genoemde organisaties optimaal worden nagestreefd.”

Toelichting:

Genoemde instellingen worden gedomineerd door de rijke westerse landen name de VS en kennen stemverhoudingen die gebaseerd zijn op de economische machtspositie van deze landen. Het beleid van deze instellingen heeft zich de afgelopen decennia gekenmerkt door het aan ontwikkelingslanden dwingend voorschrijven van het neo-liberale kapitalistische gedachtengoed. Het is niet realistisch te verwachten dat dit beleid op korte termijn zal veranderen.

Ondanks alle onvolkomenheden is de VN de enige gezaghebbende instelling waar besluiten op basis van “one country one vote” genomen worden.

Ontwikkelingslanden hebben in dit forum in ieder geval de gelegenheid hun eigen belangen te bepleiten.

De tweede zin in de voorgestelde vervangende tekst heeft belangrijke gevolgen voor de opstelling van Europa. Niet alleen dient Europa meer en beter de belangen van de ontwikkelingslanden in de genoemde instellingen in het oog te moeten houden, ook haar eigen buitenlandse beleid op het gebied van handel en landbouw, o.m. tot uitdrukking komend in de huidige agressieve Global Europe-strategie en de daarop gebaseerde Economic Partnership Agreements (EPA's) dient gewijzigd te worden.

De groep van grote landen die regelmatig onderling overleg pleegt over economische en politieke wereldproblemen (de G8) moet worden uitgebreid, zodat ook landen met opkomende markten (zoals China, India en Brazilië) daarvan op voet van gelijkheid deel uitmaken.

De EU moet nadrukkelijker inzetten op het waarborgen en toepassen van de beginselen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en de Raad van Europa.

Bescherming van de mensenrechten is een wezenlijk onderdeel van het Europees beleid. Een breed palet aan instrumenten wordt ingezet om dit beleid zo effectief mogelijk te maken. Alle daartoe in aanmerking komende verdragen die de EU sluit met derde landen dienen een mensenrechtenparagraaf te bevatten. Daarbij wordt in het bijzonder gelet op de rechten van vrouwen en kinderen. In VN-verband moet de EU streven naar het in praktijk brengen van de verantwoordelijkheid van de internationale gemeenschap om mensen te beschermen, wanneer nationale overheden in gebreke blijven (Responsibility to Protect). De EU moet blijven strijden voor een wereldwijde afschaffing van de doodstraf. Maar de EU zelf moet ook afspraken maken om in het eigen gebied naleving van mensenrechten en de rechten van minderheden te kunnen afdwingen. Er moet een Europees minderhedenbeleid komen, dat spanningen rond nationale minderheden tegengaat. Een Europese strategie ten aanzien van de Roma maakt daar deel van uit.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: Dick Nieuwenhuis), 22 januari 2009 16:17, gewijzigd op 22 januari 2009 16:41

Wijzigen:

"Alle daartoe in aanmerking komende verdragen die de EU sluit met derde landen dienen een mensenrechtenparagraaf te bevatten."

vervangen door:

"Essentieel is het hameren op naleving van de mensenrechtenparagrafen in reeds geratificeerde verdragen."

Toelichting:

Beter de bestaande verdragen doen naleven dan weer nieuwe verdragen te proberen te onderhandelen.

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: Molle Stuiver), 20 januari 2009 20:52

Oss/Maasdonk/Lith

Toevoegen:

Om te voorkomen dat de focus te veel op eerstgenoemde soort mensenrechten valt wordt de

volgende toevoeging voorgesteld:

Toevoegen:

De EU verstaat onder bescherming van de mensenrechten de stricte eerbiediging van alle mensenrechten zoals vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Toelichting:

Deze passage maakt onvoldoende duidelijk over welke mensenrechten we het hebben. Vanuit onze westerse bril worden de mensenrechten nogal eens gelijk gesteld met het recht op vrije meningsuiting, het recht op vrije pers, een correcte rechtsgang. Niets afdoende aan het belang en de waarde van deze mensenrechten worden de mensenrechten door ontwikkelingslanden vaak anders geïnterpreteerd. Hier gaat het vaak om de meer basale mensenrechten als het recht op voedsel, kleding, onderwijs, onderdak etc.

De expliciete verwijzing naar de UVRM is enerzijds in lijn met de terecht eerder genoemde wens om de internationale instellingen te versterken, terwijl anderzijds dit aansluit bij de in het ontwerp verkiezingsprogramma genoemde pretentie dat “Europa een belangengemeenschap is die op een niet-bedreigende manier waarden uitdraagt die men zelf ook zou willen nastreven”. (zie 2e alinea van paragraaf 1.3 Twijfel)

Heemskerk (contactpersoon: [Gaatse de Vries](#)), 21 januari 2009 22:35

Culemborg, Multi Etnisch Vrouwennetwerk

Toevoegen:

Na "doodstraf." toevoegen: "Ook de wereldwijde discriminatie en vervolging van homoseksuelen en transgenders dient door de EU bestreden te worden".

Toelichting:

Zoals Nederland onlangs in VN verband aandacht heeft gevraagd voor de strafbaarheid van homoseksualiteit in veel landen in de wereld, dient ook de EU zich actief op te stellen in internationaal verband om de positie van homo's, lesbiennes en transseksuelen te bevorderen, en discriminatie, vervolging of zelfs doodstraffen te veroordelen. Daarbij verdient overigens de positie van transseksuelen ook binnen de EU zelf meer aandacht.

De Bilt (contactpersoon: [Cees van Rest](#)), 22 januari 2009 20:19

Toevoegen:

"Responsibility to Protect"

Graag een voetnoot over de ingrijpende verandering van het internationale Volkenrecht die onder dit begrip hangt, ook inhoudende wie wat wanneer waar mag doen resp moet optreden.

Toelichting:

In het kader van de handhaving van de mensenrechten en kijkend naar de zeer grove schending ervan wordt het concept ondersteunt, maar het mag bij de uitvoering niet leiden misbruik en dus dient dit begrip zorgvuldig te worden uitgewerkt.

Bescherming van de mensenrechten is een wezenlijk onderdeel van het Europees beleid. Een breed palet aan instrumenten wordt ingezet om dit beleid zo effectief mogelijk te maken.

Alle daartoe in aanmerking komende verdragen die de EU sluit met derde landen dienen een mensenrechtenparagraaf te bevatten. Daarbij wordt in het bijzonder gelet op de rechten van vrouwen en kinderen. In VN-verband moet de EU streven naar het in praktijk brengen van de verantwoordelijkheid van de internationale gemeenschap om mensen te beschermen, wanneer nationale overheden in gebreke blijven (Responsibility to Protect). De EU moet blijven strijden voor een wereldwijde afschaffing van de doodstraf. Maar de EU zelf moet ook afspraken maken om in het eigen gebied naleving van mensenrechten en de rechten van minderheden te kunnen afdwingen. Er moet een Europees minderhedenbeleid komen, dat spanningen rond nationale minderheden tegengaat. Een Europese strategie ten aanzien van de Roma maakt daar deel van uit.

Amendementen

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009 14:25

Schrappen:

De hele alinea

Toelichting:

Hij staat er eerder ook al, 2 keer is teveel!

2.2 Vrede en veiligheid

De EU moet vasthouden aan de bestaande strategie, gebaseerd op een breed veiligheidsconcept, met nadruk op civiele instrumenten en met aandacht voor niet-klassieke dreigingen, zoals klimaatverandering. Vredesmissies van de EU zouden wat de PvdA betreft bij voorkeur ook een sterke civiele component moeten bevatten. Vredeshandhaving dient te worden gekoppeld aan wederopbouw, goed bestuur en de bevordering van mensenrechten en democratie. Onder de hoede van de OVSE dan wel de VN moet de EU bereid zijn gelijktijdig een aantal missies uit te voeren binnen en buiten Europa. Daarnaast wordt, als het aan de PvdA ligt, steun gegeven aan lokale en internationale civiele organisaties die zich richten op vredeswerk in conflictgebieden.

Bij een slagvaardig veiligheids- en buitenlandbeleid hoort een effectieve defensiecomponent, waardoor de EU zelfstandiger kan optreden. Dat laat onverlet de noodzaak van een goede samenwerking tussen de EU en de NAVO. Op langere termijn dient gewerkt te worden aan de vorming van een permanent beschikbare Europese vredesmacht. Deze dient te bestaan uit nationale legereenheden. Zij moet worden ingezet bij vredesoperaties waarbij de EU betrokken is. Dit zou, naast een actieve vredesdiplomatie, een Europees antwoord vormen op de oproep van de Verenigde Naties om verantwoordelijkheid te nemen voor de bescherming van burgers in situaties van oorlog en geweld. Een corps van goed getrainde en snel beschikbare civiele deskundigen (politie, justitie, douane enzovoort) dient daarvan deel uit te maken. De komende jaren moet de daarvoor benodigde gezamenlijke capaciteit gerealiseerd worden. Daartoe wordt van de lidstaten een evenredige bijdrage gevraagd. Dat dient de EU in staat te stellen zowel meer omvangrijke vredesmissies uit te voeren (zoals in Kosovo), als met snel inzetbare eenheden op te treden bij potentiële conflicthaarden (zoals in Darfur). Europese troepen worden daarbij niet alleen ingezet voor

militaire doeleinden en voor bestrijding van internationaal terrorisme, maar ook bij civiele- en milieurampen binnen en buiten de EU en bij de wederopbouw daarna. De inzet moet plaatsvinden op basis van parlementair mandaat, op grond van een transparante argumentatie. Dit houdt in dat de beslissing een Europese vredesmacht uit te zenden naar een bepaald gebied moet worden getoetst door het Europees Parlement. Bovendien dient de inzet van nationale eenheden als onderdeel van een dergelijke Europese vredesmacht van geval tot geval te worden onderworpen aan een mandaat van het desbetreffende nationale parlement. De missies moeten gefinancierd worden uit de normale begroting van de EU, dan wel uit verplichte extra bijdragen, in overeenstemming met een tevoren vastgestelde verdeelsleutel.

Amendementen

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 23:03

Schrappen:

‘Deze dient te bestaan uit nationale legereenheden.’

Toelichting:

het moet gaan om een zo effectief mogelijke legermacht, los van de nationaliteit van de deelnemende militairen

Stadskanaal (contactpersoon: [Erik van der Vlag](#)), 18 januari 2009 14:55

Wijzigen:

3e zin: "Op langere termijn dient gewerkt ..." Vervangen door: "Binnen een termijn van vijf jaar dient een Europese vredesmacht te zijn gerealiseerd".

Toelichting:

Toelichting: Het op langere termijn werken aan een vredesmacht is te vrijblijvend temeer omdat werken aan nog niet betekend dat deze vredesmacht ook gerealiseerd wordt.

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 20:55

Wijzigen:

“De beslissing om een Europese vredesmacht uit te zenden naar een bepaald gebied moet worden getoetst door het Europese Parlement”. Verder zou deze uitzending ook onderworpen moeten zijn aan een mandaat van de nationale parlementen van die landen die een bijdrage aan deze vredesmacht leveren.

Voorgesteld wordt om de zin betreffende de beslissing over de uitzending te wijzigen in:

“De beslissing om een Europese vredesmacht in te zetten dient uitsluitend te geschieden op basis van een daartoe strekkend mandaat van de VN.”

Toelichting:

Het zou strijdig zijn met de eerder genoemde wens tot versterking van de internationale instituties zoals de VN als Europa zich op dit belangrijke punt zou onttrekken aan het gezag van de VN.

Capelle aan den IJssel (contactpersoon: [Wim de Bruin](#)), 21 januari 2009 14:05

Toevoegen:

nieuwe alinea: "Deelname van de lidstaten aan deze defensiecomponent is gebaseerd op de kracht van de diverse defensieonderdelen van de individuele lidstaten. Voor het opbouwen van die kracht is specialisatie van defensieonderdelen binnen de individuele lidstaten noodzakelijk, teneinde een krachtige, moderne en breed inzetbare Europese defensiecomponent te kunnen realiseren."

Toelichting:

Geen vloot in Duitsland en Polen. Geen luchtmacht in Nederland en België (als straaljagers gas geven hebben ze het land verlaten). Geen onderdelen in stand houden die per individuele lidstaat niet efficiënt kunnen functioneren - hier de gezamenlijke kracht zoeken met andere lidstaten.

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009 14:36

Toevoegen:

Bij de zin: "Daartoe wordt van de lidstaten een evenredige bijdrage gevraagd".

Toevoegen: Deze evenredigheid wordt dan losgekoppeld van de omvang van de desbetreffende lidstaat.

Toelichting:

Om eenheid uit te stralen dienen alle lidstaten een zelfde mate van invloed te kunnen uitoefenen. Het moeten geen Franse, Engelse of Duitse vredesmissies worden, waar de andere lidstaten alleen maar achteraan hobbelen.

De in het Verdrag van Lissabon voorgestelde solidariteitsbepaling moet worden uitgebreid met een afspraak over de bescherming van de territoriale integriteit van lidstaten.

De afhankelijkheid van Europa van minder stabiele regio's voor haar energievoorziening zal moeten afnemen. Het verzekeren van de energieveiligheid vergt samenwerking tussen de consumerende landen en eensgezind internationaal optreden in de betrekkingen met de belangrijkste leveranciers en distributeurs. De veiligheid van aanvoerroutes en de spreiding van bronnen en leveranciers moeten onderdeel worden van Europees beleid.

De strijd tegen de verspreiding van kernwapens is nog steeds actueel. De EU moet de komende jaren actief bijdragen aan het versterken van het systeem van internationale verdragen om de verspreiding van kernwapens tegen te gaan. De PvdA wil dat de terugtrekking van alle Amerikaanse kernwapens uit Europa wordt gesteund. In het Midden-Oosten moet een kernwapenvrije zone worden geschapen. De EU dient initiatieven te nemen tot het onder internationale controle brengen van de hele splijtstofcyclus voor vreedzaam gebruik, onder toezicht van het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA). Daarnaast moet Europa het voortouw nemen in het uitbannen van clusterbommen en voor het opstellen van een verdrag ter beperking van de handel in kleine wapens.

Amendementen

Rotterdam (contactpersoon: [Flora Goudappel](#)), 19 januari 2009 20:20

Zutphen, Stadskanaal, Etten-Leur, Culemborg

Wijzigen:

“In het Midden-Oosten” vervangen door “In het Midden- en Verre Oosten”.

Toelichting:

Dit zou ook moeten gelden voor Iran, Noord-Korea, Pakistan etc.

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009 14:42

Wijzigen:

De zin: De PvdA wil dat de terugtrekking van alle Amerikaanse kernwapens uit Europa wordt gesteund. Amerikaanse zou tussen haakjes moeten komen staan.

Toelichting:

Niet alleen de Amerikaanse kernwapens binnen Europa moeten worden teruggetrokken, maar ook de kernwapens die door de lidstaten zelf zijn geproduceerd. Europa moet het voortouw nemen bij de globale ontmanteling van de kernwapens.

Trefpunt Socialisme en levensovertuiging (contactpersoon: [Kees Waagmeester](#)), 22 januari 2009 10:57

Zutphen

Toevoegen:

Na de eerste zin toevoegen:

"De PvdA staat achter de recente nieuwe initiatieven van een groeiend aantal voormalige bewindslieden in de VS, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en elders om tot een kernwapenvrije wereld te komen. In Europa moet volop steun worden gegeven aan het beleidsdoel van de nieuwe Amerikaanse president: "een wereld zonder kernwapens".

Toelichting:

De oproep begin 2007 van de 'Bende van Vier' Henry Kissinger, Sam Nunn, William Perry en George Shultz, door hen herhaald begin 2008, heeft in de VS onverwacht een nieuwe politieke dynamiek op gang gebracht. Alleen een op 'nul' gericht beleid kan het gevaar van proliferatie en gebruik van kernwapens beteugelen, stellen zij. Deze oproep, die een radicaal afscheid betekent van het tot dusver op 'reducties' gerichte beleid, wordt intussen gesteund door tweederde van alle voormalige Amerikaanse ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie, alsook de nationale veiligheidsadviseurs. Ook een groeiend aantal Europese ex-bewindslieden steunt de oproep. Zo heeft op 9 januari 2009 een Duitse 'Bende van Vier' zich erbij aangesloten: Helmut Schmidt, Richard von Weizsäcker, Egon Bahr en Hans-Dietrich Genscher. Ook andere initiatieven krijgen politieke steun, zoals de in december 2008 in Parijs gelanceerde internationale 'Global Zero' campagne, die door een aantal ex-presidenten, ex-bewindslieden, hoge militairen en erkende defensiespecialisten in de gehele wereld wordt gesteund. En Obama is van plan zich aan zijn verkiezingsbeloften te houden. Op de website van het Witte Huis staat sinds 20 januari bij de doelstellingen van het nieuwe buitenlandse beleid: "Obama and Biden will set a goal of a world without nuclear weapons, and pursue it."

In Nederland starten binnenkort IKV en Pax Christi een nieuwe campagne tegen kernwapens, gericht op ondersteuning van deze nieuwe politieke dynamiek. De huidige tekst in het PvdA programma weerspiegelt een benadering die door de recente politieke ontwikkelingen in de VS is achterhaald. Het moet duidelijk zijn dat ook in de EU 'nul' als enige echte oplossing wordt bepleit.

2.3 De nabuurregio's

Wij vinden dat de EU de komende periode geen nieuwe verplichtingen aan mag gaan tot een verdere uitbreiding, overigens zonder op langere termijn lidmaatschap van landen als Oekraïne principieel uit te sluiten. Toezeggingen gedaan aan de landen van de Westelijke Balkan en Turkije moeten worden nagekomen. Daarbij is strikte naleving van de toetredingsvoorwaarden (de 'Kopenhagen-criteria') vereist. Volledige samenwerking met het Joegoslavië Tribunaal is in het geval van de Balkanlanden een aanvullende eis. Ten opzichte van Turkije moet de nadruk worden gelegd op de dwingende eisen die voortvloeien uit de Kopenhagen-criteria, die inhouden dat dit land garanties verstrekt aangaande democratie en mensenrechten, Cyprus erkent en de rechten van de Koerden erkent en garandeert. Tegen het eind van de onderhandelingen worden afspraken gemaakt over het vrij verkeer van personen, onder wie werknemers, over de toetreding tot het Schengen gebied en over de financiering van de landbouwuitgaven. Uitbreiding van de huidige EU is mede afhankelijk van de eigen integratiecapaciteit op constitutioneel en budgettair gebied en hiermee moet nadrukkelijker rekening worden gehouden. Het bestaande EU Verdrag van Nice biedt daartoe onvoldoende basis.

Amendementen

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:37

Wijzigen:

Vervangen 'rechten' door 'grondrechten'. In zin 'Ten opzichte...en garandeert'.

Toelichting:

Met 'grondrechten' wordt duidelijker bedoeld op de sociale en klassieke grondrechten, inclusief de universele mensenrechten.

De EU streeft naar verdragen met buurlanden, die hen in staat stellen mee te doen met EU activiteiten, zonder deel te hebben aan de Europese instellingen. Door de oprichting van een EU-Zwarte Zee Gemeenschap, waaraan de landen als gelijke partners deelnemen, moet de regionale samenwerking en de stabiliteit in dit gebied worden bevorderd. Turkije moet worden uitgenodigd aan deze Gemeenschap deel te nemen. De partnerlanden respecteren democratische rechtsregels en de integriteit van elkaars gebied. Gezamenlijk bestrijden zij internationale misdaad. De organisatie dient de economische samenwerking te bevorderen, onder meer door middel van onderlinge vrijhandel, een veiliger energievoorziening en een duurzaam milieu.

Wij willen dat de EU de dialoog versterkt met de moslimlanden in het Middellandse Zeegebied. Met het oog op de bevordering van democratie in deze vaak autoritair geregeerde landen wordt meer aandacht besteed aan de rol van islamitische bewegingen. Speerpunten in de dialoog moeten de economische ontwikkeling en de gezamenlijke aanpak van migratieproblemen zijn. Regionale integratie zou ook hier verder gestimuleerd moeten worden (Mediterrane Unie).

De EU moet zich krachtig laten horen in het Midden-Oosten. Uitgangspunt is de erkenning van Israël en Palestina als twee levensvatbare staten op basis van de resoluties van de VN Veiligheidsraad. Er moet een einde komen aan de nederzettingenpolitiek. De door Israël gebouwde scheidingsmuur moet worden afgebroken. De blokkade van Gaza en de Westelijke Jordaanoever worden beëindigd. Mensenrechten, humanitair recht en internationaal recht, inclusief de uitspraken van het Internationale Gerechtshof in Den Haag, staan voorop. Het gebruik van geweld en terroristische aanslagen moeten ten strengste worden veroordeeld. De verdieping van de relatie tussen Israël en de Europese Unie dient afhankelijk gesteld te worden van daadwerkelijke voortgang terzake. De democratisering in de Palestijnse gebieden en andere landen in de regio wordt ondersteund met bijstandprogramma's en een kritische dialoog. Europa dient zich ervoor in te zetten dat het Midden-Oostenconflict niet verder verhardt. Alle kanalen moeten open blijven en alle partijen moeten bij besprekingen over de oplossing van het conflict betrokken worden. Hamas dient niet langer te worden buitengesloten.

Amendementen

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 22 januari 2009 22:56

Etten-Leur

Wijzigen:

In zin 3: 'nederzettingenpolitiek' wordt 'annexatie- en nederzettingenpolitiek'.

Toelichting:

Naast een nederzettingenpolitiek voert Israël ook een annexatiepolitiek.

Houten (contactpersoon: [Emiel Rolink](#)), 19 januari 2009 21:12

Stadskanaal, Eindhoven, Culemborg, Tilburg

Toevoegen:

Na de zin: "De blokkade van Gaza en de Westelijke Jordaanoever worden beëindigd" de volgende zin toevoegen:

"Hamas moet stoppen met de raketbeschietingen van Israelisch grondgebied vanuit GAZA"

Toelichting:

In de bestaande tekst worden uitsluitend concrete voorwaarden aan Israel gesteld, dit is weinig evenwichtig en ook niet realistisch. Beide partijen, Israel en Hamas, dragen bij aan de instandhouding van het conflict, aan beide partijen dienen dan ook eisen gesteld te worden.

Hoogeveen (contactpersoon: [Ida Siers-Kooi](#)), 22 januari 2009 15:53, gewijzigd op 22 januari 2009 19:50

Toevoegen:

Na ...Veroordeeld" (regel 7) ,evenals de territoriale claims op basis van Joods of Islamitisch fundamentalisme.

Toelichting:

De claims van het zionistische recht op het hele grondgebied tussen de Middellandse Zee en de Jordaan en de Palestijnse claim zoals gehanteerd door Hamas op het hele grondgebied van Palestina vormen de oorzaken voor terrorisme en oorlogsgeweld en verhinderen een duurzame vrede.

Hoogeveen (contactpersoon: [Ida Siers-Kooi](#)), 22 januari 2009 15:59, gewijzigd op 22 januari 2009 19:52

Toevoegen:

Na "...terzake" (regel 9): Ook hier gelden de Kopenhagen-criteria. De voordelen van de relatie tussen Israël en de EU moeten ook effectief gelden voor de Westbank en Gaza en in de toekomst voor de Palestijnse staat.

Toelichting:

Israël wil wel de voordelen van de EU, maar laat zich weinig gelegen liggen aan de vredesinspanningen van Europa. De investeringen en faciliteiten van Europa in de Palestijnse gebieden werden teniet gedaan of belemmerd door de defensiepolitiek.

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 22 januari 2009 22:57

Etten-Leur

Toevoegen:

In zin 2, toevoegen 'onafhankelijke' voor 'levensvatbare'

Toelichting:

het doel is twee onafhankelijke levensvatbare staten.

De Bilt (contactpersoon: [Cees van Rest](#)), 22 januari 2009 20:31

Etten-Leur

Toevoegen:

Na de tekst "De verdieping van de relatie tussen Israël en de Europese Unie ter zake"

toevoegen

Tot die tijd wordt niet alleen de upgrade van het Associatieverdrag opgehouden, maar het lopende verdrag zelf ook opgeschort

Toelichting:

Het optreden van de Israelische regering jegens de Palestijnen in de Gaza streek en op de West Bank is onbegrijpelijk gewelddadig en contraproductief. De onverzoenlijke Israelische opstelling en ook het vernederende optreden jegens Palestijnse burgers, doet ieder uitzicht op oplossingen verbleken.

Europa moet zich officieel distantieren van dit gedrag en de achterliggende ideeën.

Deze vormen geen reële basis om verder te werken aan de invulling van het Associatieverdrag. Daarom voorlopig even stappen op de plaats

Resultaten van het beleid van de EU op het gebied van vrede, klimaat, economische stabiliteit en groei zijn mede afhankelijk van de samenwerking met grote mogendheden als de Verenigde Staten, Rusland, China, India en Brazilië. Daarom streven wij ernaar dat de EU in de betrekkingen met deze landen zoveel mogelijk met één stem spreekt en een gezamenlijk beleid voert.

Met de (nieuwe) regering van de Verenigde Staten moet meer worden samengewerkt in multilaterale organisaties, zoals de Verenigde Naties, het IMF, de WTO en de NAVO, op basis van een gelijke inbreng. Afspraken tussen de VS en de EU dienen op wederkerigheid gebaseerd te zijn. De EU moet zich verzetten tegen een eenzijdige uitleg van het internationale recht en opkomen voor de sluiting van Guantánamo Bay en Bahram.

Amendementen

Brussel/Belgie (contactpersoon: Dick Nieuwenhuis), 22 januari 2009 16:20

Wijzigen:

"De EU moet zich verzetten tegen een eenzijdige uitleg van het internationale recht en opkomen voor de sluiting van Guantánamo Bay en Bahram."

vervangen door:

"De EU moet zich verzetten tegen een eenzijdige uitleg van het internationale recht. De EU, en daarmee ook Nederland, moet volle steun verlenen bij het sluiten van Guantanamo Bay en Bahram en er op toe zien dat er geen nieuwe 'black zones' mogelijk worden gemaakt of gedoogd."

Toelichting:

Actualiseren van de tekst ivm nieuwe US president!!

Wij willen dat de EU ernaar streeft dat Rusland niet wordt geïsoleerd. De dialoog met Rusland moet daartoe worden geïntensiveerd. Europa spant zich in voor het WTO-lidmaatschap van Rusland. De EU dient zich te verzetten tegen eenzijdige en ongeoorloofde inmenging van Rusland in zijn buurlanden. Deze landen moeten zelf over hun toekomst kunnen beslissen. Samen met Rusland dient te worden gewerkt aan de oplossing van een aantal bevroren conflicten in de regio. Met Rusland moet worden onderhandeld over een nieuw partnerschapakkoord, waarin de wederzijdse afhankelijkheid wordt erkend en dat is gericht op betere economische en energiebetrekkingen en op de bevordering van democratie en mensenrechten. Echter, deze onderhandelingen mogen alleen worden afgerond wanneer Rusland zich houdt aan bestaande afspraken over conflictregulering. Wederkerigheid en transparantie moeten worden gegarandeerd. De EU moet streven naar herziening van de

besluitvorming over een raketschild in Polen en de PvdA wenst dat Europa zich inzet voor het herstel van de democratie in Wit-Rusland.

Amendementen

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 18 januari 2009 12:58, gewijzigd op 18 januari 2009 12:58

Culemborg

Wijzigen:

in de laatste zin: 'wenst' wijzigen in 'wil'.

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 18 januari 2009 12:56

Stadskanaal, Etten-Leur, Culemborg

Toevoegen:

na 'Polen' in de laatste zin: 'en Tsjechië'.

Toelichting:

Maakt het compleet.

In de betrekkingen met China moet de bevordering van de mensenrechten nadrukkelijker een onderdeel worden van afspraken op politiek, economisch en cultureel gebied. Met dit land moet een brede politieke relatie worden onderhouden, mede ter bevordering van een constructieve houding van China ten opzichte van wereldwijde vraagstukken zoals klimaat, regionale veiligheid en de ontwikkeling van Afrika.

Amendementen

De Jonge Socialisten (contactpersoon: [Sven Stevenson](#)), 21 januari 2009 17:38

Wijzigen:

Laatste alinea, paragraaf 2.3:

Eerste twee zinnen vervangen door: “De EU moet de schending van de mensenrechten in China actiever en scherper veroordelen. Een (aantoonbare) toezegging dat China de mensenrechten beter zal naleven moet altijd onderdeel vormen van afspraken met China op politiek, economisch en cultureel gebied.”

Toelichting:

De oorspronkelijke twee zinnen zijn te zwak geformuleerd. Mensenrechten ‘bevorder’ je niet, ze horen nageleefd te worden.

2.4 Betrekkingen met ontwikkelingslanden: algemeen

Europa is voor veel ontwikkelingslanden een belangrijke partner, zowel op handelsgebied als in de strijd tegen armoede, verslechtering van het milieu en schendingen van mensenrechten. Bij het EU handels-, milieu-, klimaat-, landbouw- en buitenlands beleid zal altijd rekening moeten worden gehouden met de behoeften van arme landen. Binnen internationale

organisaties die verantwoordelijkheid dragen voor dat beleid spreekt de EU zoveel mogelijk met één stem. Daarbij staat het verwezenlijken van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen voorop.

Amendementen

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 20:57

Toevoegen:

In deze alinea wordt gesteld dat “het verwezenlijken van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen voorop staat”.

Om het belang van deze zinsnede te onderstrepen wordt de volgende toevoeging voorgesteld:

“Europa erkent dat het voor realisatie van de MDG’s nodig is om beperkingen te stellen aan de groei van de eigen consumptie van de natuurlijke hulpbronnen. Hierdoor kan ruimte geschapen worden aan de lang genegeerde ontwikkelingswensen van de ontwikkelingslanden. Om dit te bereiken zal Europa een actief en stimulerend beleid voeren gericht op verkleining van de ecologische voetafdruk van haar lidstaten.”

Toelichting:

Steeds meer begint het inzicht te groeien dat een effectief ontwikkelingsbeleid niet mogelijk is zonder een beperking van de consumptie in de ontwikkelde landen. Het introduceren van een effectief en door de VN erkend instrument als de ecologische voetafdruk geeft de mogelijkheid gericht beleid te voeren op deze beperking.

De PvdA wil dat het handelsbeleid van de EU zowel Europese belangen als de ontwikkelingskansen van arme landen bevordert. Verkapt protectionisme moet worden afgewezen. Dat geldt ook voor het verkapte protectionisme door de EU zelf, zoals het misbruiken van niet-tarifaire handelsbelemmeringen, ook na de afschaffing van tarieven op de invoer van producten uit ontwikkelingslanden. Sociale dumping, onder meer op basis van kinderarbeid, en milieudumping zijn onaanvaardbaar. De EU dient daartegen in het wereldhandelsoverleg op te treden. Dit mag echter niet ten koste gaan van kansen van de armste ontwikkelingslanden. De toegang van deze landen tot de Europese markt moet worden verruimd. De partnerschapakkoorden met voormalige geassocieerde ontwikkelingslanden (EPA’s) moeten worden herzien, in overleg met de betrokken landen als volwaardige handelspartners. Wij willen dat de EU investeringen bevordert in de duurzame winning van grondstoffen – onder bescherming van natuur, milieu en lokale gemeenschappen- en duurzame productie van voedsel. De voedselzekerheid in ontwikkelingslanden en de inkomenspositie van boeren en de lokale visserij in deze landen mogen niet worden verstoord door het Europese landbouw- en visserijbeleid. Er moeten Europese sancties komen tegen Europese bedrijven die in ontwikkelingslanden betrokken zijn bij kinderarbeid, dwangarbeid, milieudelicten, wapenhandel of corruptie.

Amendementen

De Jonge Socialisten (contactpersoon: [Sven Stevenson](#)), 22 januari 2009 19:07

Amsterdam Oud-Zuid

Wijzigen:

laatste twee zinnen wijzigen in: “De voedselzekerheid in ontwikkelingslanden en de inkomenspositie van boeren en de lokale visserij in deze landen mogen niet worden verstoord door het Europese landbouw- en visserijbeleid. Europese bedrijven die zelf, of door middel van dochtermaatschappijen, ondernemen in ontwikkelingslanden moeten transparant zijn over hun sociaal, ecologisch en ethisch beleid. Er moeten Europese sancties komen tegen Europese bedrijven die in ontwikkelingslanden betrokken zijn bij kinderarbeid, dwangarbeid, milieudelicten, wapenhandel of corruptie. Slachtoffers van vermeende mensenrechtenschendingen door Europese bedrijven of hun dochtermaatschappijen moeten een claim kunnen indienen op basis van het rechtssysteem van het land van de moedermaatschappij.”

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 18 januari 2009 13:02

Dordrecht, Etten-Leur, Culemborg

Toevoegen:

Na de laatste zin: ‘Om dergelijke praktijken op te sporen wil de PvdA dat er een toegankelijk Europees meldpunt wordt opgericht, waar misstanden door een ieder gemeld kunnen worden’

Toelichting:

Vergt volgens ons geen toelichting.

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 20:59

Toevoegen:

In de laatste zin wordt gesteld dat: “Er moeten Europese sancties komen tegen Europese bedrijven die in ontwikkelingslanden betrokken zijn bij kinderarbeid, dwangarbeid, milieudelicten, wapenhandel of corruptie.”

Voorgesteld wordt om aan dit rijtje toe te voegen: “en dumping van produkten tegen prijzen onder de lokale marktprijzen in ontwikkelingslanden”

De Jonge Socialisten (contactpersoon: [Sven Stevenson](#)), 21 januari 2009 17:39

Harderwijk, Culemborg

Toevoegen:

tweede alinea, paragraaf 2.4:

toevoegen na ‘producten uit ontwikkelingslanden’: “Subsidies van de eigen industrie in de EU, al is het om redenen van duurzaamheid, mogen nooit ten koste gaan van de belangen van ontwikkelingslanden”.

Toelichting:

Als we grenzen stellen aan de gevolgen die importtarieven mogen hebben voor ontwikkelingslanden, dan moet hetzelfde gelden voor subsidies van EU productie.

2.5 Betrekkingen met ontwikkelingslanden: ontwikkelingshulp en -samenwerking

De EU moet vasthouden aan de in de Verenigde Naties vastgestelde norm dat alle

welvarende landen tenminste 0,7% van hun BNP bestemmen voor hulp aan ontwikkelingslanden.

Amendementen

Capelle aan den IJssel (contactpersoon: [Wim de Bruin](#)), 21 januari 2009
14:08, gewijzigd op 21 januari 2009 18:39

Toevoegen:

1e alinea 2.5 aanvullen met: "Daarbij dient voldoende geld te worden uitgegeven aan onafhankelijke instanties die het geld 'volgen' om daarmee te borgen dat veel meer dan het huidige percentage van financiële hulp, daadwerkelijk de bestemmingen bereiken. Deze instanties dienen gesteund te worden door overeenkomsten met regeringen van deze landen, zodat men de ruimte heeft om deze taak onbelemmerd uit te voeren."

De ontwikkelingshulp die verleend wordt door de Europese Unie moet worden toegespitst op onderwerpen die een gezamenlijke aanpak vereisen, omdat zij de mogelijkheden van afzonderlijke lidstaten te boven gaan. Dat geldt bijvoorbeeld voor investeringen in grensoverschrijdende infrastructuur, het tegengaan van verwoestijning en aanpassing aan klimaatverslechtering. Op deze en verwante terreinen zal de Europese hulp zoveel mogelijk aan vooral de armste en zwakste bevolkingsgroepen ten goede moeten komen.

Gerichte hulp aan individuele landen kan beter aan de lidstaten worden overgelaten. Binnen Europees kader wordt tussen de lidstaten overlegd over de kwaliteit en de effectiviteit van de hulp en over de wijze waarop de lidstaten helpen de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen te verwezenlijken. Ook de bilaterale hulp van de afzonderlijke lidstaten dient op armoedebestrijding te worden toegespitst. Dat betekent prioriteit voor ondermeer plattelandontwikkeling en landbouwhervorming, verbetering van de sociaal-economische positie van vrouwen en meisjes, microkrediet, basisonderwijs, gezondheidszorg, alsmede noodhulp en wederopbouw, het versterken van fragiele staten en de bevordering van goed bestuur.

Amendementen

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009
15:13, gewijzigd op 21 januari 2009 15:13

Brussel/Belgie

Toevoegen:

Bij de zin: "Gerichte hulp aan individuele landen kan beter aan de lidstaten worden overgelaten". Toevoegen: , tenzij een gezamenlijk optreden van alle lidstaten meer effect heeft.

Toelichting:

Het gaat er natuurlijk uiteindelijk om dat de individuele landen die hulpbehoevend zijn, de best mogelijke hulp krijgen. Dit kan door de hulp van individuele lidstaten gebeuren, maar ook door de hulp van de gehele unie. Een optreden van de unie hoeft

niet alleen beperkt te worden tot de 'grotere' projecten die zich afspelen binnen bepaalde blokken van landen die hulp nodig hebben.

3 Klimaat, voedsel en energie

De komende decennia worden bepalend voor de vraag of we erin slagen de klimaatproblemen te beheersen en de energie- en voedselvoorziening voor toekomstige generaties zeker te stellen. De doelstellingen moeten daarbij zijn:

- het tegengaan van klimaatverslechtering,
- zekerheid in de Europese energievoorziening, energiebesparing en omvorming naar de voorziening van duurzame energie,
- voedselzekerheid in Europa en elders in de wereld, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden, en de bevordering van een duurzame landbouw,
- internationale solidariteit en het tegengaan van verstoringen in internationale handelsstromen die daarmee in strijd zijn,
- het tegengaan van verstoringen in de biodiversiteit, de bevordering van een duurzaam natuurlijk milieu en van diervriendelijke productiesystemen.

Dit alles vraagt om grote ambities, baanbrekend onderzoek, forse investeringen en strenge normen.

Amendementen

Hillegom (contactpersoon: [Herman de Joode](#)), 15 januari 2009 06:46

Zutphen

Wijzigen:

De tekst "het tegengaan van klimaatverslechtering" wijzigen in "Het verbeteren van het Klimaat"

Toelichting:

De reden van de wijziging is in ons opzicht een betere woordkeuze verbetering is positief t.o.v. het tegengaan van een verslechtering. Het verbeteren in deze zin zorgt er niet alleen voor dat je het tegengaan van Klimaatverslechtering wil onderstrepen maar ook meer wil doen aan Klimaatverbetering zoals onderzoek, stimuleren van beter gebruik alternatieve etc.

Amersfoort (contactpersoon: [van Straalen](#)), 20 januari 2009 22:04, gewijzigd op 21 januari 2009 20:33

Wijzigen:

1)Eerste zin wijzigen in: "De komende decennia worden bepalend voor de vraag of we erin slagen de klimaat- en overige milieuproblemen te beheersen en de energie- en voedselvoorziening voor toekomstige generaties zeker te stellen."

2)invoegen onder doelstellingen:"- het minimaliseren van productie en opslag van gevaarlijk afval,"

Toelichting:

1)De energie- en voedselvoorziening kunnen meer milieugevolgen hebben dan die

voor het klimaat, zoals bijvoorbeeld gevaarlijk afval. Eenzijdige aandacht voor het klimaat kan leiden tot in dat opzicht ongewenste oplossingen.'

2) Het eerstgenoemde doel 'het tegengaan van klimaatverslechtering' zou o.a. bereikt kunnen worden door het gebruik van kernenergie en/of opslag van CO₂. De PvdA wil terecht geen kernenergie, o.a. omdat het toekomstige generaties opzadelt met de gevolgen van ons energieverbruik. Dat laatste geldt ook voor opslag van CO₂ (zie ons amendement over grootschalige niet duurzame elektriciteitsproductie voor motivatie). Deze invoeging bevordert, dat de klimaatverslechtering hoofdzakelijk wordt tegengegaan door het als tweede genoemde doel energiebesparing en duurzame energie en minimaal door kernenergie en/of CO₂-afvang- en -opslag.

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 18 januari 2009 13:53, gewijzigd op 18 januari 2009 14:00

Toevoegen:

In derde aandachtstreepje voor 'voedselzekerheid': regionale. De zin wordt dan: 'regionale voedselzekerheid in Europa en elders in de wereld (...)'.
Toelichting:

Toelichting:

Het streven naar regionale voedselproductie is goed voor het milieu (mits in combinatie met duurzame landbouw) en bevordert voedselzekerheid en prijsstabiliteit op lokaal niveau.

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:39

Culemborg

Toevoegen:

Achter eerste punt (het tegengaan van klimaatsverslechtering): '(...) en het bevorderen van de kwaliteit van water'.

Toelichting:

Het water dat door Nederlandse rivieren naar zee stroomt, is al door verschillende andere Europese landen gegaan. Waterkwaliteitsbeleid moet dan ook internationaal en integraal zijn, om een krachtig effect tentoon te spreiden. Toch wordt dit thema nog niet genoemd in het verkiezingsprogramma. Wij pleiten voor een korte vermelding. Voor een waterrijk land als Nederland is het heel belangrijk dat onze Europarlementariërs zich sterk (blijven) maken voor de bevordering van de kwaliteit van water.

3.1 Klimaat en energie

Minder dan 10% van de totale Europese energievoorziening is thans gebaseerd op duurzame energie (zon, wind en water) en ruim 90% op fossiele energie. Dat leidt tot een uitstoot van vier miljard ton CO₂ per jaar in de atmosfeer en daarmee tot klimaatverslechtering. De gevolgen daarvan treffen vooral armere landen, die minder mogelijkheden hebben om zich aan te passen. Onze eenzijdige afhankelijkheid van olie en gas maken ons kwetsbaar voor mondiale machtspolitiek.

Amendementen

Amersfoort (contactpersoon: [van Straalen](#)), 20 januari 2009 22:12, gewijzigd op 20 januari 2009 22:18

Wijzigen:

1) eerste zin wijzigen in: "Minder dan 10% van de totale Europese energievoorziening is thans gebaseerd op duurzame energie (zon, wind en water) en ruim 90% op fossiele energie en kernenergie."

2) laatste zin wijzigen in: "Onze eenzijdige afhankelijkheid van olie, gas en uranium maken ons kwetsbaar voor mondiale machtspolitiek."

Toelichting:

1) In Europa wordt al veel kernenergie geproduceerd.

2) Ook de toevoer van uranium uit bijvoorbeeld Australië en Canada kan stagneren of de prijs ervan kan te hoog worden.

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:41

Toevoegen:

Achteraan eerste alinea: 'Een flink deel van de Europese energie wordt bovendien nog gewonnen door middel van kerncentrales. Ook deze techniek is vervuilend en radioactief afval zorgt nieuwe vraagstukken rond milieu, en veilige opslag en vervoer.'

Toelichting:

De winning en opwerking van uraniumerts is milieu-onvriendelijk. Volgens Greenpeace heeft een kerncentrale nog altijd zo'n 65% van de uitstoot van een gascentrale. Voorlopig zijn experts het bovendien nog niet eens over een afdoende, veilige, oplossing voor de opslag van nucleair afval.

Het realiseren van een schone Europese energievoorziening in de toekomst is de kern van de Europese samenwerking, zoals kolen, staal en voedselvoorziening dat in het verleden waren. Het is bij uitstek een terrein waarop Europa haar burgers een dienst kan bewijzen. In Europees verband kunnen ambities worden waargemaakt die ieder land op zich niet kan realiseren. Verduurzaming van de Europese energievoorziening is een absolute prioriteit. Europa dient de leiding te nemen in een wereld op zoek naar een schone energievoorziening, zonder negatieve effecten voor milieu en klimaat. Steun aan onderzoeksprogramma's dient te leiden tot technologische doorbraken. Renderende investeringen in energiebesparing en in duurzame energie dienen te resulteren in een Europese economie die haar concurrentiekracht niet laat afhangen van de hoogte van de lonen en de belastingen, maar deze baseert op een voorsprong in kennis en technologie. Daarbij gaat het vooral om kennis betreffende een duurzaam en zuinig gebruik van alles wat schaars is – grondstoffen, energie, fysieke ruimte en milieugebruiksruimte – en de technologische vernieuwing die nodig is om dat in praktijk te brengen. Er moet zo snel mogelijk worden overgegaan tot de aanleg van een fysieke infrastructuur ten dienste van de toepassing van louter hernieuwbare grondstoffen en energie en op vermijding van gevaarlijk afval. Dit herstructureringsbeleid zou ertoe moeten dienen

innovatie en werkgelegenheid te bevorderen. De rekening daarvoor mag niet worden gelegd bij mensen met lage inkomens.

Amendementen

Capelle aan den IJssel (contactpersoon: [Wim de Bruin](#)), 21 januari 2009 14:12

Toevoegen:

p. 12 in 3.1 2e alinea na "... zonder negatieve effecten voor milieu en klimaat."
Invoegen: "Hierbij dient sterk te worden ingezet op het doorbreken van de monopolie van de huidige energieleveranciers op de faciliteiten om technologie op te schalen van laboratoriumomgeving naar industriële schaal en hiermee dus de regie hebben op de snelheid waarmee deze technologie gangbaar wordt in onze samenleving."

Toelichting:

Toelichting: Er zijn op dit moment al vele duurzame oplossingen voor energiewinning op laboratoriumschaal. De faciliteiten voor het opschalen zijn echter in handen van onder andere Shell en andere energieleveranciers. Zolang zij voor deze faciliteiten direct of indirect bepalen welk onderzoek wordt uitgevoerd, heeft extra investeren in onderzoek betrekkelijk weinig zin. We moeten ons richten wat al "op de plank ligt" en dat z.s.m. geschikt maken voor toepassing op grote schaal.

In 2050 moet meer dan de helft van de energievoorziening gebaseerd zijn op duurzame energie, moet de CO₂-uitstoot met 80% zijn afgenomen en halen we nog maar een kwart van onze energiebehoefte van buiten Europa. Het belangrijkste middel om dat te bereiken is energiebesparing door huizen, fabrieken, apparaten en auto's veel zuiniger te maken. Daarnaast moeten bestaande technieken als wind en zon zeer fors worden uitgebreid en nieuwe doorbraken, zoals osmosecentrales van zoet/zoutwater en getijden- en golfenergie, mogelijk worden gemaakt. De bouw van grootschalige (offshore) wind- en zonne-energiecentrales moet worden gestimuleerd. Grootschalige niet-duurzame elektriciteitsproductie mag –als het aan de PvdA ligt- in 2050 slechts plaatsvinden door kolenstook met volledige CO₂-afvang of – mits technologische doorbraken op het gebied van afval en veiligheid dat mogelijk maken – met volstrekt veilige kerncentrales. Oude traditionele kolencentrales zijn er niet meer. Wij willen dat auto's tegen het midden van deze eeuw rijden op elektriciteit, waterstof of derde generatie biobrandstoffen.

Amendementen

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:44

Stadskanaal, Culemborg

Schrappen:

Het woord 'volstrekt', in de zin: 'Grootschalige niet-duurzame... veilige kerncentrales'.

Toelichting:

Populistisch gezegd. Volstrekt veilig wordt een kerncentrale nooit. Zelfs keukentrapjes zijn niet 'volstrekt' veilig. De risicoloze samenleving bestaat niet en als overheid moet je ook niet willen doen alsof dat wel zo is. Dan schep je het verkeerde beeld naar je burgers en dat schept precedent.

Zaanstad (contactpersoon: [Cees Schipper](#)), 16 januari 2009 15:01

Utrecht, Zutphen, Dordrecht

Wijzigen:

De zin "Grootschalige niet-duurzame t/m volstrekt veilige kerncentrales" vervangen door: "Grootschalige niet-duurzame elektriciteitsproductie mag in 2050 niet meer plaatsvinden".

Toelichting:

Juist nu, in deze crisistijd, moet alle aandacht gaan naar de ontwikkeling van technologie voor duurzame energie. De genoemde kolenstook en kernenergie horen daar niet bij. Wil je de ambitie in deze en vorige paragraaf halen, dan moeten alle kennis en alle middelen worden ingezet op duurzame energievoorziening.

Amersfoort (contactpersoon: [Bob Braak](#)), 21 januari 2009 20:10, gewijzigd op 21 januari 2009 20:28

Etten-Leur, Zutphen

Wijzigen:

De zin "Het belangrijkste middel om dat te bereiken is energiebesparing door huizen, fabrieken, apparaten en auto's veel zuiniger te maken." veranderen in "Het belangrijkste middel om dat te bereiken is energiebesparing. Daarbij kan de meeste energie bespaard worden door het voorkomen van onnodige energie vereisende activiteiten. Daarnaast dienen huizen, fabrieken, winkels, apparaten en auto's veel zuiniger te worden."

Toelichting:

Gedragverandering komt in het programma niet voor, terwijl dat de grootste energiebesparing kan opleveren. Dat betreft bijvoorbeeld het achterwege laten van onnodige reizen, sluiten van winkeldeuren, sluiten van gordijnen, verwarming uitdoen in niet gebruikte ruimten etc.

Amersfoort (contactpersoon: [Bob Braak](#)), 21 januari 2009 20:28

Wijzigen:

De zin "Grootschalige niet-duurzame t/m volstrekt veilige kerncentrales" vervangen door: "Niet-duurzame elektriciteitsproductie mag –als het aan de PvdA ligt- in 2050 slechts plaatsvinden door kolenstook met volledige CO2-afvang en opslag of met volstrekt veilige kerncentrales, mits technologische doorbraken op het gebied van afval en veiligheid deze mogelijk maken."

Toelichting:

Behalve voor kernenergie zijn ook voor CO2-opslag technologische doorbraken nodig om deze veilig te maken. Zowel de huidige afsluitkleppen als het detectie- en bewakingssysteem zullen eeuwig moet blijven functioneren om te voorkomen dat zich een laag dodelijk geconcentreerd CO2 over de grond verspreidt. Dat vereist o.a. een eeuwig werkend energie- en informatiesysteem. Zoiets is nog nooit eerder gerealiseerd. Bovendien zou bij ontsnapping van CO2 het hoge energieverbruik voor de afvang ervan voor niets zijn geweest. Ook is de opslagcapaciteit beperkt, zodat dit maar tijdelijk de uitstoot vermindert. Tenslotte zijn de voor CO2-opslag overwogen lege gasvelden nodig voor de opslag van reservevoorraden aardgas.

Amersfoort (contactpersoon: [van Straalen](#)), 22 januari 2009 11:30

Wijzigen:

De zin "De bouw van grootschalige (offshore) wind- en zonne-energiecentrales moet worden gestimuleerd." vervangen door:

"Opwekking van wind- en zonne-energie moet worden gestimuleerd. Daarbij is kleinschalige opwekking dichtbij de verbruiker aan te bevelen wegens lage transportverliezen, lage belasting van het net en lage onderhoudskosten. Het dan nog ontbrekende vermogen kan grootschalig (offshore) opgewekt worden."

Toelichting:

Om de helft van de energievoorziening te kunnen baseren op duurzame energie moet met name kleinschalige duurzame opwekking gestimuleerd worden.

De Jonge Socialisten (contactpersoon: [Sven Stevenson](#)), 21 januari 2009 17:42

Toevoegen:

toevoegen na deze alinea: "De PvdA wil dat binnen de Europese Unie alle energiebedrijven hun distributienetten afsplitsen van hun productieactiviteiten. Alleen op die manier kan een gelijk speelveld tussen de Europese energiebedrijven ontstaan. De PvdA vindt het onwenselijk dat lidstaten in ongelijk tempo tot splitsing van energiebedrijven overgaan, maar accepteert de bestaande vrijheid die er voor lidstaten is. De afspraak over een verplichte splitsing van productieactiviteiten en distributienetten in de EU die door Europese energieministers op hoofdlijnen is gemaakt, moet zo snel mogelijk worden omgezet in een bindende richtlijn."

Toelichting:

Het verkiezingsprogramma rept totaal niet over de wijze waarop de Europese energiemarkt georganiseerd moet worden. Ook het belang van het scheiden van netwerken en productie wordt overgeslagen. Onder andere de verkoop van Essent aan RWE toont aan hoe heftig de Europese energiemarkt in beweging is. Juist als er één Europese markt komt kan het niet zo zijn dat verschillende energiebedrijven in verschillende landen aan totaal verschillende eisen moeten voldoen. Dit creëert oneerlijke concurrentie. Europa moet doorpakken en zo snel mogelijk EU-brede regels implementeren.

Europa moet minimaal voldoen aan de Kyoto-verplichtingen betreffende de CO2-reductie per 2012 en zij moet het initiatief nemen bij bindende wereldwijde afspraken over de daarop volgende periode. De EU streeft er naar dat grote landen, die tot nog toe van dergelijke verplichtingen waren vrijgesteld, deze in een volgende periode wel aangaan. Dat geldt in het bijzonder voor China, India, Brazilië en Zuid-Afrika. Europa houdt echter haar eigen verantwoordelijkheid, ongeacht de positie die deze landen in de internationale besprekingen zullen innemen.

Amendementen

Oss/Maasdonk/Lith (contactpersoon: [Michel Kok](#)), 21 januari 2009 15:23

Culemborg

Toevoegen:

Bij de zin: "Dat geldt in het bijzonder voor China, India, Brazilië en Zuid-Afrika."
Toevoegen: De Verenigde Staten.

Toelichting:

De Verenigde Staten zijn samen met de EU en de kleine en grote tijgers de grootste vervuilers van de wereld. De VS doen nog steeds moeilijk over de Kyoto-verplichtingen en moeten daarom extra onder druk worden gezet. De tijd is daar zeker rijp voor, gezien het feit dat er nu een andere president zit, die voor verandering pleit.

Binnen de EU worden de nieuwe doeleinden vertaald in periodieke reductieverplichtingen voor de afzonderlijke lidstaten. Het Europese emissiehandelssysteem, waarin CO₂-uitstootrechten een prijs krijgen en onderling verhandelbaar zijn, dient te worden verbeterd. Om investeringen in besparing en duurzame alternatieven te bevorderen, zonder de concurrentie te vervalsen, moet een strikt maximum uitstootplafond worden overeengekomen voor zoveel mogelijk sectoren gezamenlijk, dus ook lucht- en scheepvaart. De rechten moeten worden geveild. Dit gebeurt per land, doch controle moet ook plaatsvinden op Europees niveau. Het emissiehandelssysteem moet worden uitgebreid naar andere delen van de wereld. Zolang dat niet mogelijk is moet industrie, die bloot staat aan wereldwijde concurrentie, kunnen worden beschermd met een importheffing op goederen uit delen van de wereld waar geen klimaatbeleid wordt gevoerd.

De armste landen moeten worden ondersteund bij de noodzakelijke aanpassing aan klimaatverandering. Overstromingen zowel als droogten moeten worden bestreden. Het internationale handelssysteem van CO₂-rechten dient bij die financiering te worden ingezet, onder meer door een adequate heffing per certificaat, dan wel door een deel van de opbrengsten van de veiling hiervoor aan te wenden.

De PvdA wil dat de EU één verplichtingensysteem invoert voor de stimulering van duurzame energie, waardoor de mogelijkheden van verschillende regio's in Europa beter worden benut. Kleinschalige opwekking wordt bevorderd. Energieopslag onder de grond moet worden gestimuleerd.

Amendementen

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 21:01

Toevoegen:

In deze alinea staat: "Kleinschalige opwekking wordt bevorderd".

Voorgesteld wordt hieraan het volgende toe te voegen:

"De PvdA zal hierbij het Feed In – model als uitgangspunt bevorderen. Dit model heeft reeds in Duitsland geleid tot een sterke toename van duurzame, decentraal

opgewekte energie en tot de ontwikkeling van een sterke en groeiende economische sector. Om dit te realiseren zal de PvdA Europese wetgeving op dit punt actief stimuleren”

Toelichting:

De ambitieuze Europese doelstellingen om te komen tot 20% duurzame energieopwekking, 20% energienesparing en 20% reductie van CO₂ uitstoot is niet alleen een zaak van overheden en grote electriciteitsbedrijven. Stimulering van kleinschalige door burgers opgewekte duurzame energie in de vorm van wetgeving en niet op basis van nationale subsidies is dringend nodig, zal sterk bijdragen aan het behalen van de Europese doelstellingen op dit gebied en zal een nieuwe economische impuls betekenen.

Strenge en voortschrijdende normstelling voor auto's en apparaten op Europees niveau moet een gelijk speelveld creëren voor energiebesparing, waarbij uitvretergedrag wordt gestraft. Om het best presterende product als norm te laten gelden, in plaats van de slechtst presterende zoals nu vaak het geval is, willen wij dat een zogenaamd Europees toprunnersmodel wordt ingevoerd. Daarbij moet de norm regelmatig (bijvoorbeeld iedere vijf jaar) worden aangepast aan het op dat moment best presterende apparaat per categorie. De EU dient initiatieven te nemen om deze normen internationaal toegepast te krijgen. Zolang dat niet lukt moet concurrentievervalsing worden tegengegaan via importheffingen.

Voor het transport van grote hoeveelheden offshore windenergie vanuit Noordwest-Europa en zonne-energie uit Zuid-Europa (en Noord-Afrika) zijn nieuwe superhoogspanningsnetten nodig. Die moeten we realiseren. Investerings in dergelijke netten zijn kapitaalintensief en grensoverschrijdend. Iets soortgelijks geldt voor de infrastructuur die nodig is voor een duurzaam schoon transport. De EU moet de leiding nemen in de voortvarende aanleg van de infrastructuur. Daarbij gaat het vooral om water- en spoornetwerken en een netwerk van oplaadstations ten behoeve van de elektrificatie van het verkeer en vervoer.

Een schoner wegverkeer en een verduurzaming van de transportsector moeten verder worden bevorderd door Europese regelgeving en niet door middel van Europese subsidies. Uitgangspunt moet zijn dat vervoer per spoor en over water de voorkeur verdienen boven wegtransport. Er dient een Europees actieplan te komen ter bevordering van de elektrische auto. Gedurende een overgangperiode kunnen biobrandstoffen een bijdrage leveren. Dat geldt op langere termijn ook voor het zware transport over water en land en voor het vliegverkeer. De opmars van biobrandstoffen mag niet ten koste gaan van voedselproductie en van natuur en biodiversiteit. Daarom wijzen we het stimuleren van eerste generatie biobrandstoffen af. Al onze inspanningen moeten gericht zijn op het stimuleren van derde generatie biobrandstoffen en het beperken van de tweede generatie tot een gering aantal toepassingen. De thans geldende Europese richtlijn ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen moet met het oog hierop worden herzien.

Europa is voor een groot deel afhankelijk van Rusland en het Midden-Oosten voor haar gas- en olievoorziening. Het is voor de stabiliteit van de Europese energievoorziening van groot belang dat Europa als blok onderhandelt met de diverse energieproducerende landen over de langjarige levering van energie. Wanneer de EU met één stem onderhandelt, staat men sterker dan in bilaterale onderhandelingen en loopt men minder het risico tegen elkaar uitgespeeld te worden. De Europese Commissie dient het initiatief te nemen om te komen tot een Europees energiezekerheidsbeleid. De lidstaten dienen de neiging te onderdrukken om uit eigenbelang snel bilaterale contracten af te sluiten. Gezamenlijke Europese overheidsinstanties moeten de basis leggen via politieke overeenkomsten. Bedrijven moeten de onderhandelingen doen. Dat geldt ook voor de import van grote hoeveelheden zonne-energie uit landen in Noord-Afrika.

Amendementen

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:46

Toevoegen:

‘Dit laat de positie van de Gasunie onverlet’, achter zin ‘De lidstaten...te sluiten.’

Toelichting:

Het Nederlandse bedrijf Gasunie handelt in gas, door het in te kopen, op te slaan in Slochteren en het op het juiste moment weer te verkopen. Dat is economisch prettig voor ons land en zorgt ervoor dat Nederland altijd een behoorlijk voorraad heeft in geval van nood. Moet zodoende mogelijk blijven.

De keuze van de energiemix moet de verantwoordelijkheid blijven van elk land afzonderlijk. Ieder land heeft weer andere mogelijkheden om bepaalde vormen van duurzame energie toe te passen. Echter, de milieu- en veiligheidseisen moeten worden vastgesteld op Europees niveau en gelijkelijk gelden voor alle landen. Dat geldt ook voor kernenergie. De toepassing daarvan, voor zover deze nog plaatsvindt, schept verplichtingen, vooral vanwege de risico's verbonden aan de verspreiding van nucleair materiaal. Dat materiaal dient onder internationale controle te komen. De EU moet daarin een voortrekkersrol spelen. Voor een voortzetting van het gebruik van kernenergie zijn daarnaast de ontwikkeling van volstrekt veilige centrales en een oplossing voor het afvalprobleem onverbreekelijke voorwaarden. Bestaande centrales in heel Europa moeten strikt worden gecontroleerd en deze controle moet Europees worden gecoördineerd.

Amendementen

Utrecht (contactpersoon: [Ruben Post](#)), 17 januari 2009 16:56

Zutphen, Culemborg

Schrappen:

'Voor een voortzetting....onverbreekelijke voorwaarden'

Toelichting:

In het verkiezingsprogramma voor de laatste Tweede-Kamerverkiezingen is de partij glashelder over kernenergie (p. 88): ‘door het investeren in energiebesparing,

in duurzame energie (zon, wind, water, biomassa, aardwarmte en omgevingswarmte) en schone fossiele brandstoffen is kernenergie niet nodig. Er komen dan ook geen nieuwe kerncentrales [en traditionele kolencentrales]. Het conceptprogramma voor het Europees Parlement zet de deur onnodig open voor kernenergie, waardoor wordt ingeboet op de ambities op het gebied van duurzame energie. Laten we vasthouden aan het duidelijke standpunt uit het TK-programma; kernenergie is onnodig en onwenselijk!

Utrecht (contactpersoon: [Ruben Post](#)), 17 januari 2009 17:01

Wijzigen:

schrappen 'voor een voortzetting...onverbrekelijke voorwaarden' en vervangen door: 'De huidige internationale onderzoeksprogramma's naar het gebruik van kernfusie voor grootschalige energieopwekking worden krachtig gestimuleerd, omdat hiermee op termijn een energiebron gecreëerd kan worden die gebruik maakt van de vrijwel onuitputtelijke en overal ruim te winnen grondstof waterstof en geen langdurig radioactief kernafval produceert.'

Europa dient de leiding te nemen op een aantal omvangrijke onderzoeksterreinen waar grote doorbraken nodig zijn. Op energieonderzoek is teveel bezuinigd. De kennis moet worden gebundeld, de bedragen voor onderzoek verhoogd en de toepassing van de resultaten daarvan gestimuleerd. Thans is ongeveer 2%, iets meer dan 2 miljard, van het budget van de EU gereserveerd voor energie. Dat is veel te weinig. Onderzoeksbudgetten en investeringen in grootschalige infrastructuur, maar ook in kleinschalige opwekking en besparing, vergen een veelvoud van deze investeringen. De Europese Unie kan en moet meer investeren in nieuwe en duurzame energie en energiebesparing, van geothermie en vergisting tot efficiëntere en goedkopere zonnepanelen. Daartoe vindt een drastische herverdeling van de Europese middelen plaats.

Amendementen

Stadskanaal (contactpersoon: [Erik van der Vlag](#)), 18 januari 2009 15:16, gewijzigd op 18 januari 2009 15:19

Wijzigen:

De laatste zin wijzigen in: "Binnen een termijn van vijf jaar is een verdubbeling van het budget gerealiseerd of op basis van herverdeling van de huidige middelen of op basis van een verhoging van de bijdragen door de lidstaten".

Toelichting:

De urgentie van een effectieve en gezamenlijke aanpak van het klimaatprobleem en verduurzaming van energieopwekking noodzaakt een drastische verhoging van het onderzoeksbudget.

Onze voedselvoorziening zal moeten worden gerealiseerd op minder areaal, met minder pesticiden, minder uitstoot van broeikasgassen en minder vervuiling. Dat kan tegen lagere kosten, mits duurzame landbouw niet op marginale gronden plaatsvindt, maar op de juiste plek. Dat vergt heldere politieke keuzes en instrumenten die de dynamiek en vernieuwing niet frustreren. Ook consumptiepatronen dienen daartoe worden aangepast: geen Amerikaans maar een Zuid-Europees dieet, een gezonde voeding met minder vlees en meer granen.

Amendementen

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:47, gewijzigd op 22 januari 2009 09:53

Schrappen:

‘met minder areaal’

Toelichting:

Gezien de eventuele noodzaak om bij te dragen aan de wereldvoedselvoorziening, is het niet zeker of het areaal gekrompen kan worden. Vooral in Oost Europa kan het effectieve areaal uitbreiden. Hierbij moet ook worden opgemerkt dat in West Europa de technische mogelijkheden om de productie niveaus per hectare nog verder op te voeren langzaam maar zeker een fundamentele limiet naderen die is gerelateerd aan de omzetbaarheid van zonne-energie naar plantaardig materiaal.

Den Haag (contactpersoon: [Eva Mercks](#)), 22 januari 2009 23:03

Schrappen:

'minder areaal'

Toelichting:

deze zin sluit behalve inkomenssteun elke andere subsidie ten behoeve van voedsel productie of landschapsverbetering uit terwijl die in het vervolg terecht wel wordt genoemd.

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:51, gewijzigd op 22 januari 2009 09:53

Wijzigen:

Vervangen ‘lagere kosten’ door: ‘aanvaardbare en marktconforme kosten’

Toelichting:

Het is niet zeker of door reductie van het gebruik van middelen hogere opbrengsten en lagere kosten per eenheid product kunnen worden gerealiseerd.

Zutphen (contactpersoon: [Annelies de Jonge](#)), 18 januari 2009 13:59

Toevoegen:

Toevoegen na zin 2: ‘De PvdA streeft daarbij naar het bevorderen van regionale voedselzekerheid door regionale voedselproductie.’

Toelichting:

Zie toelichting bij amendement bij hoofdstuk 3, aandachtstreep 3.

Noordoostpolder/Urk (contactpersoon: [Molle Stuiver](#)), 20 januari 2009 21:03

Toevoegen:

In deze passage staat: “Ook consumptiepatronen dienen daartoe worden aangepast.”

Voorgesteld wordt hieraan toe te voegen:

“Consumptieve bestedingen dienen gekoppeld te worden aan een jaarlijks vast te stellen ecologisch plafond. Dit plafond is afgeleid van enerzijds de maximale voortbrengingscapaciteit van producten en diensten door de aarde en anderzijds van een gelijke verdeling van de rechten op deze voortbrenging door alle leden van de wereldbevolking.

Toelichting:

De eerdergenoemde wens om het instrument van de ecologisch voetafdruk te introduceren in het Europese beleid schept mogelijkheden om een antwoord te vinden op de wereldwijde uitdagingen die in de inleiding van het ontwerp verkiezingsprogramma zijn genoemd. Door het bepalen van het jaarlijkse voortbrengingsplafond en de daarvan afgeleide bepaling van het zogenaamde “eerlijke aarde aandeel” per wereldbewoner kan een beleidskader geopend worden waarbinnen:

- geen overschrijding van de regeneratieve mogelijkheden van de aarde plaatsvindt
- een eerlijker en solidaire verdeling van de productie van de aarde plaatsvindt
- echt inhoud wordt gegeven aan de bedoelingen van de UVRM

Het model voor deze veranderde aanpak is grotendeels gelijk aan het bestaande systeem met betrekking tot de handel in CO2 emissierechten. De voorgestelde tekst roept beleidsmakers binnen de EU en nationale overheden op om op korte termijn onderzoek te doen naar de inrichting van een vergelijkbaar systeem.

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:49

Toevoegen:

Na ‘met minder pesticiden’: ‘minder import van schaarse mineralen (fosfaten)’

Toelichting:

Er wordt gevreesd dat op mondiale schaal de beschikbaarheid van fosfaat in de toekomst beperkt zal zijn. Dit kan grote gevolgen hebben voor de wereldvoedselvoorziening.

Zeist (contactpersoon: [Lisette van der Ark](#)), 22 januari 2009 09:50

Toevoegen:

Ook zal waar nodig De EU een bijdrage geven aan de voedselvoorziening en voedselzekerheid op wereldschaal.

Toelichting:

De EU is op wereldschaal een van de belangrijkste agrarische producenten met (vooralsnog) een stabiel klimaat, veel goede gronden en in vergelijking met Azië een matige bevolkingsdichtheid. Het is te voorzien dat in toenemende mate een beroep gedaan zal worden op het Europese agrarische potentieel.

Wij willen dat niet wordt gekozen voor één type landbouw, maar dat er hoge eisen worden gesteld aan diervriendelijkheid, dierenwelzijn en milieubehoud. Kennis en innovatie moeten worden gestimuleerd. Biologische productie van hoogwaardige producten, zoals medicijnen, geur- en smaakstoffen en organische kunststoffen (de plant als ‘fabriek’) moet worden bevorderd. Genetisch gemodificeerde gewassen mogen alleen worden toegelaten wanneer de voordelen uitdrukkelijk zijn aangetoond en na